

SEP 4 1969

NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DIV. S
GRAND CENTRAL STA. BOX 2231
NEW YORK 17, N.Y.

VIEŅYBĖ

The Oldest Lithuanian Newspaper in the World

83 M. 13 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1969 M. RUGPIŪČIO (AUGUST) 1 D.

Telefonas:
APplegate 7-7257

KAINA 30 C.

SVEIKINAME PIRMUOSIUS MĒNULIO LANKYTOJUS!

Astronautai Neil A. Armstrong, Edwin E. Aldrin, Jr. ir Michael Collins.

Kodėl į Mėnulį nenusiūstas lietuvių tautos sveikinimas?

Kada nors, kas nors, Mėnulyje suras Žemėje gyvenančių tautų sveikinimus Mėnuliui. Juos nuvežė astronautai. Bet niekas neras lietuvių sveikinimo. Lietuviai jo nepasiuntė.

Kad lietuviai nėra vieningi, kad turi per daug įstaigų ir per daug vadų, o per mažai pasekėjų, yra žinoma. Kad kai kurios organizacijos mėgino pasiskirstyti pareigomis, bet nenumatė, kurios organizacijos ar įstaigos pareiga būtų ką nors sveikinti, nebuvo numatyta. Todėl ir astronautams nedavė lietuviško sveikinimo į Mėnulį nuvežti.

Nežiūrint koks Vienybės laikraščio sveikinimas Mėnuliui bebūtų, tai dar nereikia visos tautos sveikinimo.

Kad pasveikinimas lietuvių tautos vardu nenusiūstas į Mėnulį, galima padėkoti VLIKui, Lietuvos Diplomatinei Tarnybai ir

kitoms organizacijoms, kurios sugeba tautą atstovauti ir jai aukotis, kai yra progų aukų gauti.

Tokios kompromitacijos atveju lietuviams telieka tenkintis kad ... Tarybų Sąjungos sveikinimas gal būtų bus išeitis, nes sveikinimas buvo pasiūstas visos Tarybų Sąjungos vardu, įskaitant ir Lietuvą. Bet tai nėra sveikinimas lietuvių, gyvenančių laisvajame pasaulyje, ar tų lietuvių, kurie vienu ar kitu būdu prisidėjo erdvestyrimui.

Valstybės orlaivininkystės ir erdvės administracijos direktorius Thomas O. Paine, kviesdamas visas valstybes pasinaudoti istoriniu skridimu į Mėnulį, pasiūlė visoms tautoms nusiųsti sveikinimus. Tai priminė ir Lietuvos Pasiuntiniui Washingtone. Bet pageidavo, kad sveikinimas būtų pasirašytas valstybės aukščiausiųjų pareigūnų. J. Kajeckas tada teiravosi Valstybės departa-

mente, ar sveikinimą į Mėnulį jis galėtų pasirašyti. Departamento pareigūnai įspėjo, kad sveikinimas turi būti pasirašytas vyriausybės narių, o ne jos įgaliotinių. Kaip diplomatus, J. Kajeckui to pakako patirti savo vietą.

Tarybų Lietuvą atstovauja Tarybų Sąjungos Pasiuntinybė Washingtone. Sveikinimus pasiuntė ne Pasiuntinybė, bet Brežnevas ir astronautai iš Maskvos. Kas turėjo sveikinimą pasiūsti nuo lietuvių tautos? Kuri lietuvių vyriausybė dabar yra pati Vyriausioji? Kuri turėjo sveikinimą pasiūsti?

Nepriklausomos Lietuvos kontinuitetas yra Lietuvos Diplomatinei Tarnybai. Jos vyriausiuoju senjoru yra neseniai Amerikos lankęs ministras Stasys Lozoraitis. Jis gyvena Romoje, kai kada Paryžiuje. Jis yra ministro J. Kajecko Washingtono viršininkas.

Tęsiama 12 psl.

LIETUVIAI PASAULYJE

Kalifornijos lietuviai

* Aldona Vosyliūtė, ilgus metus gyvenusi Brazilijoje, atvyko į Los Angeles pas savo tetą Elena Astroviene. Aldona karo metu buvo atskirta nuo savųjų. Ją užaugino Antano Vosylius tėveliai. Vosyliūtė žada pasilikti gyventi Los Angeles.

* Elena Barto, iš Grand Rapids, Mich., ir dabar gyvenanti Los Angeles, gegužės mėn. iškėję už Raymond A. Metz ir persikėlė gyventi į Hemet, Cal.

* Los Angeles miestoparkų administracija griežtai uždraudė piknikų metu parkuose pardavinėti bet ką, net ir maistą. Dėl tos priežasties Amerikos Lietuvių Pilečių ir Tautinės Sągospikniai atsaukti.

* Mečys ir Violeta Sutkevičiai, leisdami savo investuotą atostogą Europoje, aplankė Prancūziją, Portugaliją ir Ispaniją. Dabar vyks į Romą, kur planuoja sustoti Lietuvių Kolegijoje.

L. A. TIMES
APIE LIETUVIUS

Los Angeles Times savo liepos 2 dienos laidoje įdėjo ilgą ir palankų straipsnį apie Los Angeles lietuvius ir jų veiklą. Šio straipsnio autorė yra Sharon E. Fay. Magie Norvich, lietuvaite, dirbanti Times redakcijoje buvo šios veiklos sumanytoja. L. A. Times straipsnis buvo parašytas šv. Kazimiero parapijos Lietuvių Dienos ir Jaunimo Šventės ženklu, norint iškelti lietuvių galvą ir šakotą jų veiklą, apie kurią iki šiol mažai kas buvo rašęs didžiojoje Los Angeles spaudoje.

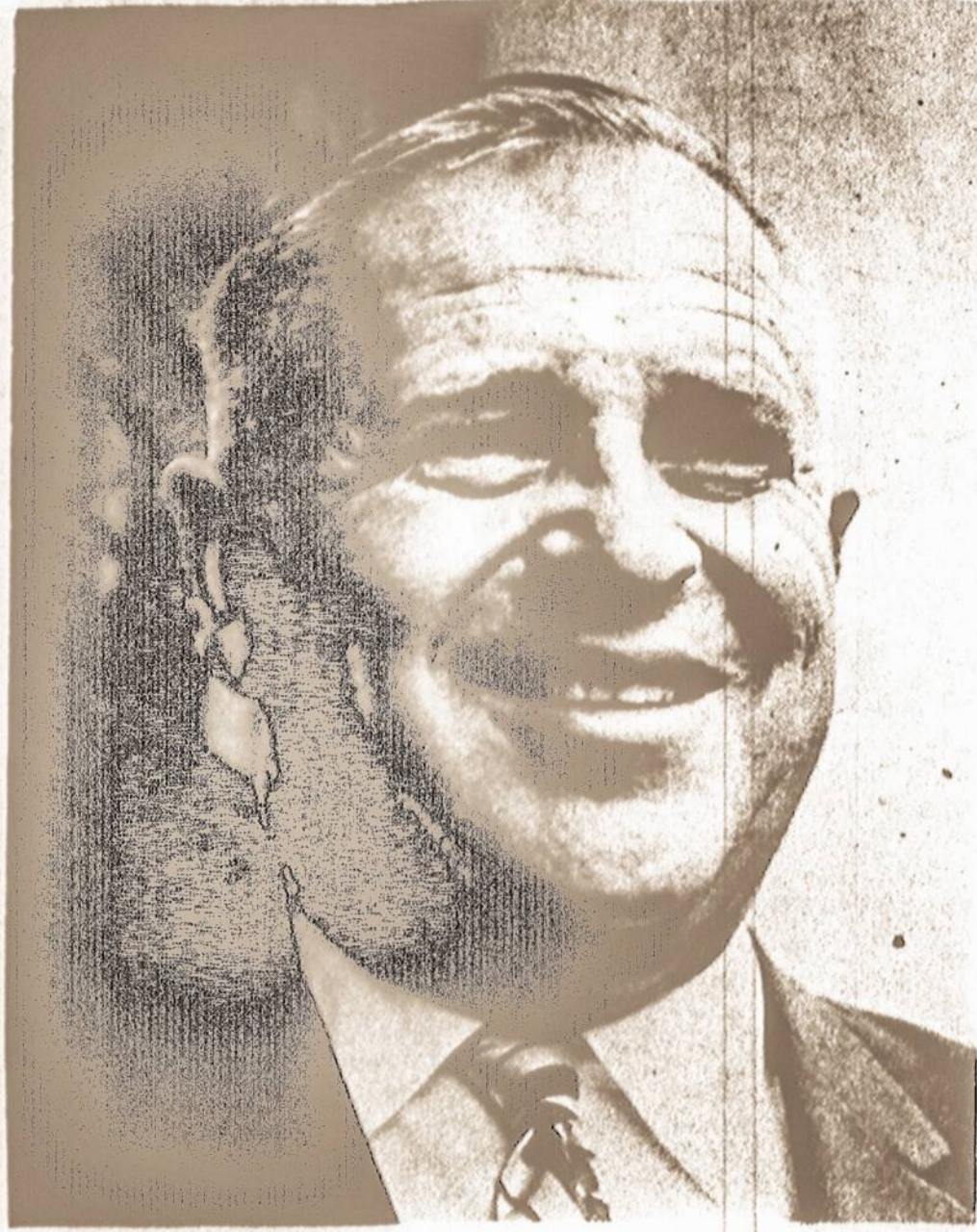
* Kun. Pranas Gaida, Tėviškės Žiburčių redaktorius, iš Toronto, Ont., Kanados, liepos 30 atvyko į Los Angeles praleisti savo vasaros atostogų ir pamatyti gražiosios Kalifornijos. Jis yra šv. Kazimiero klebonijos svečias.

* Zenonas ir Janina Glodenai, seniau gyvenę Los Angeles, praleidę keletą metų Cleavelande ir Denver, Col. vėl grįžo į Los Angeles. Zenonas yra inžinierius, o Janina gabi chermikė. Jos darbai yra susilaukę aukšto įvertinimo.

* Inž. Kostas Astrovas, atlikęs savo valdišką darbą Indonezijoje, šiomis dienomis grįžo į Los Angeles, Cal. Kostas yra didelis geologijos specialistas, todėl dažnai Amerikos valdžios siunčiamas prižiūrėti valdžios statomų aliejus ir kitų žmonių.

* Kun. Prel. Jonas A. Kučingis, rugpjūčio mėn. pabaigoje vyks į Chicago, Ill., dalyvauti Švėkšnos gimnazijos 50 metų jubilėjaus minėjime, kuris bus rugpjūčio 29 d. Su juo kartu vyks solistai Birutė ir Rimtautas Dabšiai, bei akompanistė Raimonda Apelkytė. Jie dalyvaus meninėje dalyje ir atstovaus minėjime Los Angeles Lietuvių parapiją, kuri buvo įkurta prel. J. Maciejausko, taip pat jis buvo ir Švėkšnos gimnazijos įkūrėjas. Prel. Kučingis buvo šios gimnazijos auklėtinis ir paskutinis jos kapelionas.

* Jūra Jodellenė, su savo dukra Rima išvyko šešių savaitių kelionei į Europą. Jos aplankys beveik visą Vakarų Europą.

DR. PETRAS VILEIŠIS, naujasis Lietuvių Bendruomenės prezidento pirmininkas. Anksčiau tas pareigas ėjo J. Kapočius, kuris iš tų pareigų pasitraukė dėl sveikatos. Kandidatu įeina Vilijus Bražėnas.

Adv. Nadą ir Julę Rastenius kviečia į Pasaulinį Poetų Kongresą Filipinuose

Rugpjūčio 25 - 30 dienomis Manila, Filipinuose, įvyks Pasaulio Poetų Kongresas, į kurį pakviesti dalyvauti adv. Nadas Rastenius su žmona Jule. Kongresas įvyks šūkiu "pasaulio taika ir brolybė per poeziją".

Rastenius pakviestą rengimo komiteto pirmininkas dr. Amado M. Yuzon iš Manilos, kuris pakviestime tarp kitko rašo:

Brangus Brolė Poete Laureate, dr. Nadas Rasteni,

Šiuo pakartojame mūsų ankstyvą nuosirdų kvie-

timą deklamuoti jūsų pargarsėjusią poemą "War's Curse" (Karo Prakeikimas) arba bent jos dalį Pasaulio Poetų Kongrese, kad sudarytumėte atitinkamą nuotaiką šiame susirinkime, kurio pagrindinis obalsis - "Pasaulio brolybė ir taika per poeziją".

Išleis Amerikos Lietuvių Istoriją

Prof. A. Kučas paruošė Amerikos Lietuvių Istoriją, kurią sutiko išleisti Lietuvių Kunigų Vienybės Seimas, įvykęs Chicagoje. Pirmąjį tomą sudaro net 800 mašinėle rašytų puslapių. Veikale pateikiama XIX šimtmečio Lietuvių imigracijos veikla. Leidiniu rūpinasi prel. P. Juras, fotografijomis - kun. A. Kezys.

* Dr. M. Ramūnienė renka Lietuvių tautinius dirbinius, gamintus Lietuvoje ar išėjimoje. Rinkinys bus perduotas Museum of Man Ottawoje, Kanadoje. Muziejus nori parodyti tautinių grupių įnašą į Kanados gyvenimą. Muziejui taip pat talkina dailininkai A. ir A. Tamošaičiai.

* Lietuvos Vyčių 56-tasis Seimas įvyks rugpjūčio 22-24 dienomis Robert Treat viešbutyje, Newark, N. J. Priešsėiminė programa prasidės rugp. 20 d.

* Vincas Žurauskas iš Sault St. Marie, Ont. sustuokė su Ona Nowak-Naujokaite, neseniai atvykusia iš Suvalkų trikampio.

* Julė Rastenienė, žinoma Baltimorės Lietuvių veikėja, šiuo metu lankosi Cleaveland, Ohio, pas savo motiną Oną Baltrukoniene. Šios ilgametės Vienybės skaitytojos sūnus Vincas Baltrukonis, tarnavęs JAV kariuomenės inžinierių skyriuje, II Pas. karo metu žuvo žygyje į Normandiją.

SILVER BELL BAKING CO.

A. RADŽIŪNAS, Savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona. Pyragai vedybiniais ir kitokiems pokyliams.

36-40 Stagg St., Brooklyn 6, N. Y.

Telefonas: STagg 2-5938

JUOZO BANDŽIUKO Baras ir Restoranas

Čia vaišinsitės ir vaišinsi ne tik Amerikos veis visais gerimais - alumi, vynu ir dar stipresniais. Gausi ir importuotų iš Europos ir kitų kraštų. - Jauki vieta susitikti, pasikalbėti ir džiaugtis gyvenimu su maloniais draugais.

KABARETAS - ŠOKIAI

110-12 JAMAICA AVE. Richmond Hill, N. Y. 11418
Tel. 846-9286

Knight Cap

August Traun, sav.

LIETUVIŲ RESTORANAI

UŽKANDŽIAI

PIETŪS

VAKARIENĖ

ĮVAIRŪS

ŽUVIES

PATIEKALAI

810 Chestnut St., Philadelphia, Pa.
ir
Baltimore Pike & Providence Rd.
Media, Pa.

LIETUVIAI CHICAGOJE

* "Likimo galia" (La Forza del Destino) Verdi opera, Chicagos Lietuvių Operos kolektyvo bus statoma sekančių metų balandžio mėn. Marijos Aukštesniosios mokyklos auditorijoje. Dirigentu bus Vytautas Marijošius. Režisuos Petras Maželis, dekoracijos - dail. J. Daugvilos. Dirigento padėjėjas - Alvydas Vasaitis, chormeisteriai - Alfonsas Gečas ir Alice Stephens. Talkins akompaniatorius Bernardas Prapuolenis. Operai vertiną ruošia solistė I. Motekaitienė. Libreto turinio santrauką programai ruošia Julija Gylienė.

* Inž. Bronius Nainys iš Chicagos buvo nuvykęs į Sherman Oaks, Cal. ir liepos 15 d. dalyvavo mokslo ir kūrybos simpoziumo posėdyje su prof. dr. Algū Avizienium ir A. Kliore.

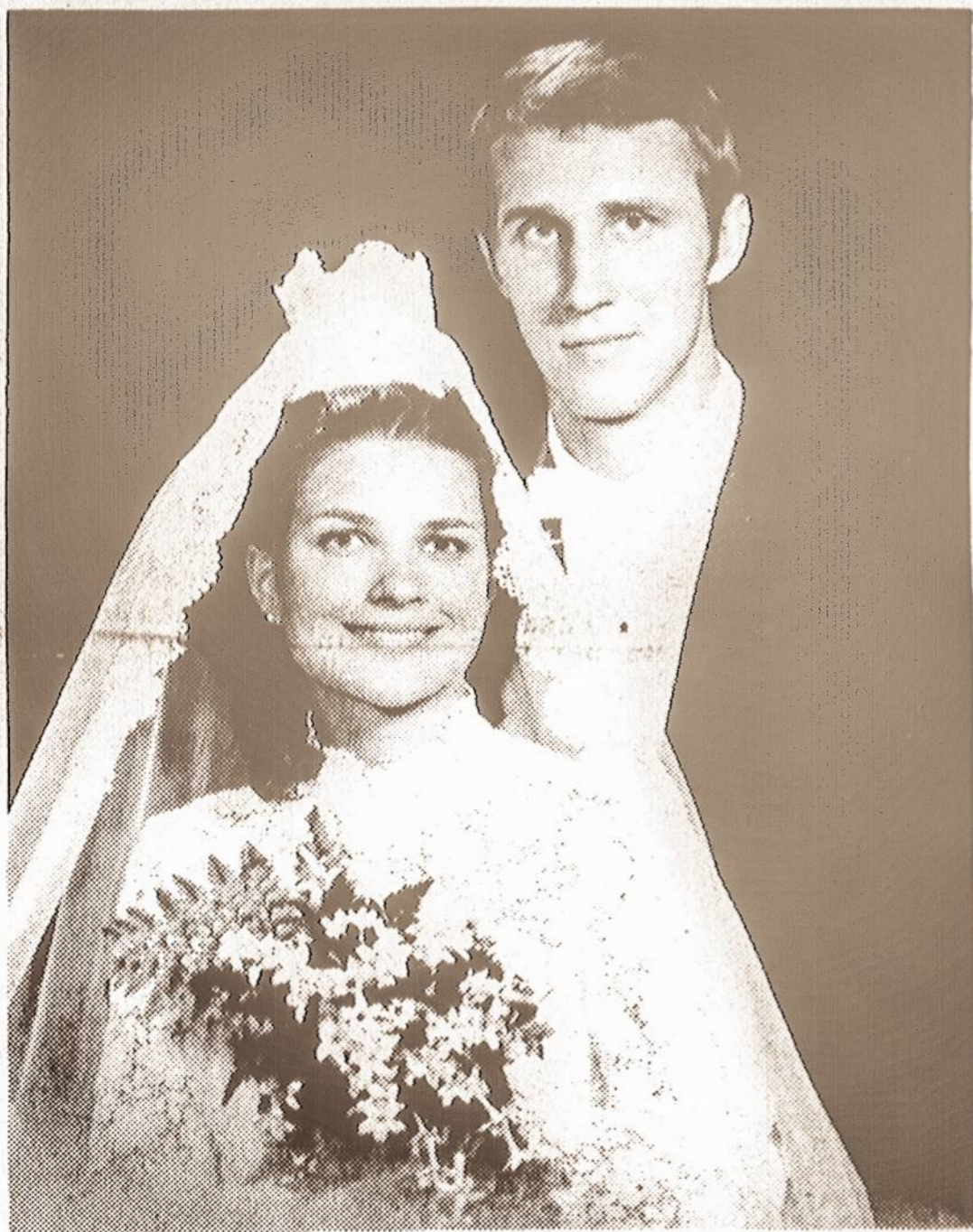
* Ona Šulaitienė, Vienybės red. Chicagoje žmona, su savo keturiais vaikučiais atostogų išvyko į lietuvišąjį Union Piers, Mich. rezortą.

* Sandaros piknike Chicagoje dalyvavo ir pats redaktorius Mykolas Vaidyla, kuris prieš keletą mėnesių buvo sunkiai susirgęs, bet dabar jau sveiksta ir stiprėja.

* Pianistės Julijos Rajauskaitės koncertas Chicagoje įvyks rugsėjo 20 d. Jaunimo Centre.

* Daiva Audėnaitė - Banaitienė, lektorijanti Northwestern universitete, Chicagoje išvyko į New Yorką ir nuo liepos 21 iki rugp. 1 gylins studijas Fizinės Terapijos Institute.

Jie sumaine aukso žiedus

Aurelija ir Vytautas Palčiauskai

Liepos mėnesio 5-ji buvo linksma diena Aurelijai Ginčauskaitei ir Vytautui Palčiauskui. Ilgai laukta valanda išmušė ir šv. Pranciškaus bažnyčioje East Chicago, Ind. jie buvo sujungti moterystės ryšiais. Netrumpi buvotie metai per kuriuos abu jaunieji buvo pasižadėję siekti daktaro laipsnių, o kuomet užsimojimas buvo įvykdytas, niekas netrukdyt žengti žingsnį į šeimyninį gyvenimą.

Linksma buvo ir jų vestuvinė puota Vogel's restorane. Dalyvaujant keliems šimtam svečių puotos programą pradėjo jaunosios tėvelis Bronius Ginčauskas, kuris pasidžiaugė savo dukros laimingo momentu -- medicinos daktarės titulo atsiekimu ir lietuviškos šeimos sudarymu. Kazys Palčiauskas, jaunojo tėvas, irgi išsakė savo širdies džiaugsmą, pažymėdamas, jog jo sūnus galėjo pasiekti fizikos daktaro laipsnio ir ryžtis šeimyniniam gyvenimui. Taip pat

kalbėjo šachmatų meistras Povilas Tautvaišas, atžymėdamas Vytauto nuopelnus šachmatų srityje, kur jis buvo vienas iš stipriųjų varžovų. Žodį tarė muz. Juozas Bertulis, įteikdamas jaunajai muzikos kūriniui. Visą programą vedė akt. Zigmas Moliejus.

Kad svečiams nebūtų liūdna, juos linksmino L. Bichevičiaus orkestras, o tris daineles sudainavo žymioji solistė Prudencija Bičkienė, kuri giedojė ir bažnyčioje.

Puota buvo pamarginta lietuviškų vestuvių papročiais, kas ją padarė įdomią ir nenuobodžią. Visą programą filmavo "Lietuviai televizijoje" valandėlės vedėjas Tolius Šlutas, kuris vėliau ištraukas parodė per televiziją. Iš tiesų, tai nebuvo eilinės vestuvės: turbūt, toks atvejis, kuomet lietuvišką šeimą sudarytų du daktaro laipsnius įsigiję jaunuoliai, yra pirmas vi-soje Amerikoje.

Vaidzas iš Lietuvių Dienos, kurių Bučo darže prie Chicagos liepos 13 d. surengė "Lietuviai Televizijoje" programos vadovybė, pagerbti senosios kartos veikėją, buvusį lietuvių radijo programos vedėją Povilą Šaltimierą. Nuotraukoje rengimo komiteto pirm. Pr. Gramontienė ir reklamos vedėjas Stanley Molis.

F. Šulaičio foto

*Liberty Federal Savings Joins The World
In Congratulating Our Astronauts*

EVERYTHING
IS GOING UP!

... cost of living
... homes
... taxes
... tuition

Everything is sky-rocketing!

So are your earnings at Liberty Federal Savings

5%

You can now enjoy higher earnings on a

90-DAY NOTICE

Passbook Savings Account

START EARNING DIVIDENDS IMMEDIATELY

5 1/4%
PER YEAR

on a minimum \$5,000 Savings Certificate. Additions can be made in multiples of \$1,000. Dividends payable quarterly, can be credited to a Savings Account or mailed to you.

5.35%
PER YEAR

on a minimum \$5,000. Saving Certificate when dividends are left to be compounded quarterly.

4 1/2%
PER YEAR

On Regular Savings. Dividends payable twice a year, calculated on a daily basis, from day of deposit to day of withdrawal.

In Appreciation, you may choose any one of a dozen, useful, valuable Gifts

Enrich Your Life by Saving at

Liberty Federal Savings

AND LOAN ASSOCIATION

Main Office
202 N. BROAD ST.
LO 7-1480

Branch Office
STENTON AVE. & DUVAL
LI 8-3900

Branch Office
1625 WADSWORTH AVE.
CH 8-5300

VIENYBĖ

The oldest Lithuanian newspaper in the world was established by Juozas J. Paukštys in 1886. It is published bi-weekly by Valerie Tysliava and Jonas Valaitis at 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. Telephone Applegate 7-7257. Editor: Jonas Valaitis; Managing Editor: Valerie Tysliava; Senior Editor: Vytautas Širvydas; English Editor: Demie Jonaitis; Associate Editor: Edwardas Sulaitis. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Advertising rates on application. All rights reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts are subject to editing.

mes

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Vilniuje leidžiamos lietuviškosios enciklopedijos antrasis tomas (1968 m. — 958 pusl.) mūsų spaudoje nesusilaukė platesnio aptarimo, nors tai 700 Lietuvos akademikų darbas, kuriame dalyvavo ir du mano bendravardžiai — Vytautas ir Jonas Širvydžiai. Tomas apima raidės K — P. Jame ypač daug Lietuvos istorijos su šešetu gerų žemėlapių: būtent, Lietuvos fizinis, geografinis, XII-to amžiaus, XVI-XVIII amžių, prie carų 1843-1914, ir kovų su bolševikais 1918 m. Yra platus straipsnis (su žemėlapiu) apie senovės prūsus ir jų kalbą, taip pat, apie kuršius. Rašoma apie Latviją ir jos lietuvius ir parusvintai nušviečiami Kanados lietuviai.

Lietuvos aprašymui (nuo gamtos iki istorijos) skiriami 28 puslapiai (po 3 skiltis kiekviename). Stebina iliustracijų gausa: nuo lumzedeliais grojančių Kupiškio muzikantų, pro Kauno ir Klaipėdos vaizdų krūvas, prie Norkūnų ir kitus piliakalnių ir skulptoriaus Pundžiaus ir kitų kūrinių.

Amerikos lietuviui, aišku, įdomu, kas sakoma ir nesakoma apie jo žmones. Įdomu, kad nutylimas Šliupui padėjęs socializmo idėjas skelbti Kuncmonas, nors primenama jo leistas Pensilvanijos lietuvis (1896-1898 m.) ir bendradarbis Keliauninkas-Laukys. Rašo apie Vienybės Lietuvininkų įkūrėją Juozą Paukštį ir Lietuvos A. Olšauską, bet pamirštas iš Juozo Vienybės leidimą sunkiomis sąlygomis perėmęs J. J. Paukštys, kuris su redaktorium J. O. Širvydu išvarė plačią kultūrinę vagą Amerikos lietuviuose, tarp kitko, išleisdamas pirmąją Šeiniaus apysaką Kuprelis.

Vienybės redaktorius P. Mikolainis ir poetas Mačys-Kėkštys randa vietas, kaip randa ir Kudirka, kurio raštus Vienybė dažnai spausdindavo. Bet tylomis praeina redaktorius P. J. Purvis (organizavęs Amerikoje Lietuvos laisvės sargus) ir Pijus Norkus (sakoma, nužudytas Pravieniškiuose). Nieko apie inž. T. Naruševičių-Norą, 1918 m. Amerikos lietuviams paskelbusį šūkį "Laisva Lietuva dabar arba niekad!" Velionis P. Grigaitis tada manė, Amerikos lietuviai šio šūkio turėsią "greitai atsisakyti".

Vilniaus enciklopedija prisimena K. S. Karpį, kun. Kemėšį, kun. A. Kaupą, prof. K. Pakštą. Pamini vienybietį Joną Naujoką, kuris išleido kito vienybiečio Vinco Daukšos Sinclairo Raisto ir Merimee Baltramiejaus naktis vertimus. Nepamirštas baltimoretis dramų rašytojas Nagarnoskis, bet tylomis praleidžiamas vienybietis A. Kundrota, Amerikos lietuvių ir ristinųjų sportą išvedęs.

Žodžiu, tomas įdomus lituanistinės medžiagos gausa, iliustracijomis ir žemėlapiams. Rodosi, brandžiau suredaguotas negu pirmasis, kurio išleista 30,000, o šio 60,000 egz. Pasigendu jame motinos tėvų Kuprių kalmo, nors įvardinama vienas Šakių, kitas Biržų rajone. Tur būt, sudilo "kolt-

Tęsiama 5 psl.

Gianakalis

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

Mėnulio programa

Trijų amerikiečių, visai valstybei remiant kalnais dolerių ir tūkstančiams specialistų ištyrus kelius ir pagaminus susistiekimo priemones, žygis į mėnulį nustebino žmoniją. Tikrumoje čia yra vienas iš daugelio (tiesa, labai reikšmingas) žmonių laimėjimų naujaisiais laikais.

Per daugelį tūkstančių metų žmonija subreado ir įsibėgėjo. Žmonija evoliucionavo, pastebimai padidėjo intelektualinė galia.

Pastarųjų nepilnų dviejų šimtmečių bėgy žmogus įsigijo motorų, pasikinkė elektrą, pasikėlė į orą. Žmogus pradėjo skverbtis į atominį pasaulį (dar tik pradėjo!). Žmogus skverbiasi į gyvybės paslaptis, siekia išspręsti gyvybės atsiradimo ir mirties problemas (dar tik siekia!). Žmogus jau išsiveržė iš žemės ir jau dairosi į juodą visatos begalybę. Griūva dogmos, ligšiolinės vertybės pervertinamos. Daug kenčia dėl savo pasenusių idėjų tie, kurie nepajėgia suprasti, kad ateitis visada atneša naujų, o šikart atneša ypač daug.

Kuriantysis nežino, ką sukurs. Žmonija nežino, kur nueis. Nežino, bet eina, nes kažkoks žinojimo troškimas ir pirmynėigos aistra stumia. Ateitis gundo nežinomybėmis.

JAV mėnulio programa kainavo kalnus pinigų. Tie kalnai kažkur nedingo, jie atsidūrė kažkieno kišenėse už atliktą darbą ar už parduotas medžiagas. Nuostolinga programa tik JAV valstybės išdui, programos vykdytojai, nes išleisti pinigai nenešė pelno ir negrižo. Bet žmonijos pelnas čia yra didžiulis, žmonija čia perka žinojimą.

Siunčiant raketą į mėnulį, pribuvo skurdžiais pasivadinsiuo tinginių ir nevykėlių būrys. Jie tarė, kad žmonijai žinojimo pirkti nėra būtina. Esą būtų daug geriau buvę tuos pinigus tiems vadinamiems "skurdžiams" atiduoti. Taigi, ši "skurdžių" problema įdomi. Ką kas bedarytų, visada būdavo pažangą stabdančių jėgų. Vadinamieji skurdžiai nesiekia nei mokslo nei darbo. Jie nori tik pinigų ir tokios daryties, kuri nesiektų pasikeitimų. Tai stabdanti jėga. Visokiose formose ji reiškiavairiais laikais ir daugely kraštų. Kartais ji reiškiavairiais pavargėliais, o kartais -- ištižusiais turtuoliais. Kartais ji apramdoma, o kartais siaučia visoje savo didybėje.

Nėra didelio skirtumo, ar mėnulį pasiekė pirmieji amerikiečiai, ar rusai. Visose žemės tautose pabudęs geismas siekti nepasiekto, sužinoti nesužinoto. Kad mėnulio programą įvykdė amerikiečiai, tai rodo juos esant ne vien aukso maišų garbintojais. Turime jausminio pagrindo didžiulio, kad gyvename krašte, kuris mato reikalo tokių didžiųjų dalykų siekti ir jų pasiekia.

Bendravimas

1.

Kaip niekad, šią vasarą iš Lietuvos pasipylė po visas kolonijas svečių. Ir į Lietuvą daug kas nuvyko ar vyksta, tik ne dėl lietuvių nenoro ten nuvykusių retai kam pavyksta aplankyti ne vien Vilnių. Jei nuo išėivijos ir nuo tėvynėje pasilikusių lietuvių pareitų, ši abipusė bendravimo srovė būtų dar didesnė. Deja!

Atvažiavusieji lanko gimines, pažįstamus, susipažįsta su lankomu kraštu, domisi savo profesijos ypatumais, paliečia ir svarbias lietuvių tautines problemas. Ir į vieną ir į kitą pusę daug kas nevežama, daug ko išsivežama ir t. t.

Gi dar neseniai dėl kiekvienos bendravimo apraiškos pas mus daug kas rėkdavo lyg atšipusiu šipuliu į pilvą duriamas. Kur dingo tie rėksniai ir jų riksmas? Vai, graudžiai nepavyko išėivį įtikinti, kad būk su išanos pusės atvykstančiu savo broliu ar jaunystės laikų draugu nereikia kalbėti! Labai tragikomiška, kad ne vienam ir buvusių rėksnų jau tenka nuoširdžiai priimti svečią iš Lietuvos. Daugiau kaip dvidešimt metų trukusi žiema visgi jau baigiasi, nors reakcinio pašalo mūsų žemė dar neišleidusi.

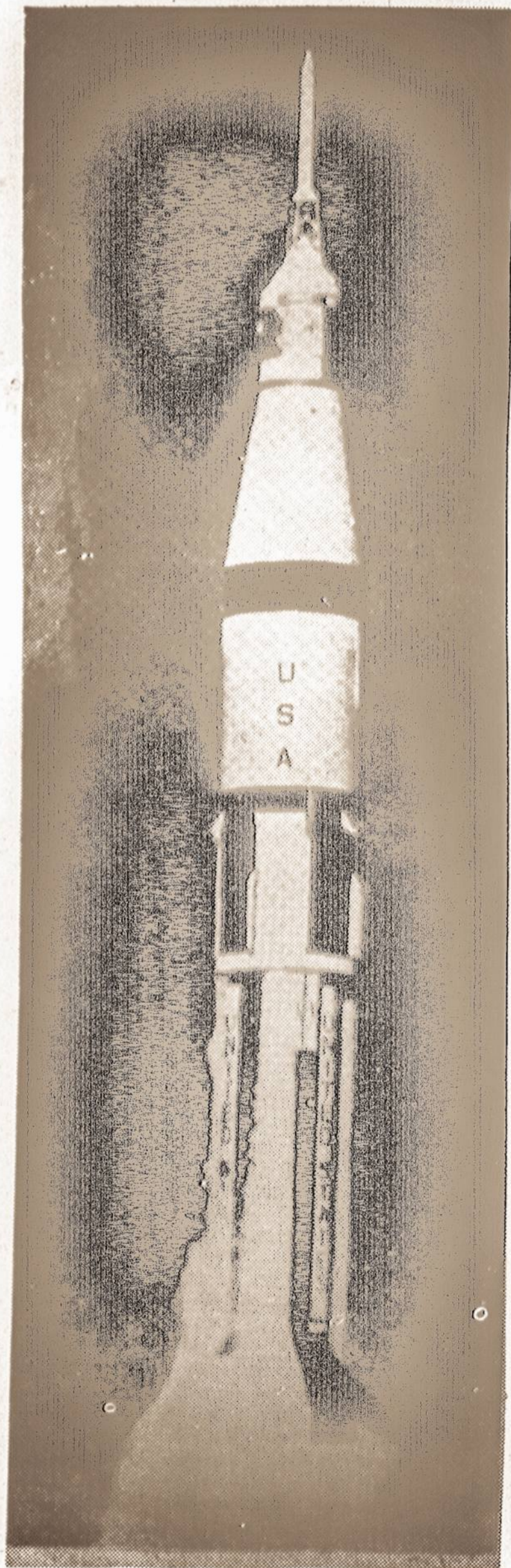
Buvo manoma, kad bendravimas su tėvynėne prives mus prie susigyvenimo su dabartine Lietuvos politine būkle ir užmiršime laisvės troškimą. Praktika jau dabar rodo, kad čia nieko esminio neatsitiko, vien tik platesni visuomenės sluoksniai kaskart vis labiau pamato ligšiolinius laisvinimo veiksmus klaidžiojus šunkeliais ir klaidinuis visuomenę.

Turime žmonių (o tarp jų ir Vienybė!), kurie jau kelis ar net keliolika metų skelbia bendravimo su tėvynė idėją. Žinoma, ši idėja jau įsigyvena ne tiek dėl šių žmonių veiklos (nors jie turėjo neabejotiną įtakos), kiek dėl pasikeičiančio laiko. Kas mėgina politikoje pasakyti savo žodį, turi nepamiršti, kad politikoje vienas iš pasisekimą lemiančių faktorių yra ateities numatymas. Ypač ateities įvykių numatymas svarbus mūsų mažos tautos politikai. Ir čia, ryšių ir bendravimo su tėvynė klausimuose, mūsų vadinamieji politiniai veiksniai (jų sudėty esą žmonės) neabejotinai įrodė, kad jie nėra joki politikai, ir jei jie kuo nors rimtesniu būtų pa jėgūs tėvynėi patarnauti, tai jie kuo greičiausia liautųsi politikus ir veiksmus vaidinę...

2.

Vadinamoji Amerikos Lietuvių Taryba (ALTA) organizuoja lietuvių kongresą Detrote. Ten bus galima paklausti prakalby ir pagirti ALTA ar dar ir pinigų jį pa-

Tęsiama 5 psl.

Į ERDVĘ.

VESTUVĖS LIETUVOJE. - Linkuvos gimnazijos mokytojų - Algio Dičpetrio (anglų k.) ir Bernadetos Litkevičiūtės (chemija) vestuvių nuotrauka, kuri anaipol nerodo, kad tai "kenčiančių brolių ir sesių lietuvių" nuotrauka, kaip tatai graudingai piešia B. Kv. savo straipsnyje "Sodybų naikinimas" (Draugas 1969 - VI - 9). Šioje nuotraukoje tėra du mokytojai, kiti - tarnautojai, darbininkai, studentai, kolūkiečiai. Visi yra jei ne kolūkiečiai, tai kolūkiečių sūnūs ar dukros.

Taigi "sodybos naikinamos" dvarelių nebėr, o lietuvių gyvenimo lygis žymiai pakilęs ir dar keliamas. Iš Lietuvos gaunamos nuotraukos kaip tik ir rodo, kad mūsų tautiečiai ne tik nekenčia bado ir skurdo, bet dar yra geriau apsirengę negu smetoninėj Lietuvoj. Ši nuotrauka rodo, kad ir vakariečių vestuvės nėra turtingesnės aprangos atžvilgiu, kaip lietuvių liaudies sūnų. (G. J.)

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS Atkelta iš 4 psl.

remti. Daugiau beveik nieko. ALTą pagirti, tiesą sakant galima bet kur ir bet kada, by tik būtų už ką. Kongrese plepėsią visoki kasiulaičiai ir kitokios praecinės partijų nuolikos, politiniai impotentai. Sako, jie "ieškosią naujų kelių".

Anądien Chicagoje ALTas sukvieta spaudos konferencija šiam kongresui populiarinti ir mūsų laikraščiu propagandinei mašinai užsukti. Mašinos užsukti vargiai pavyko, nes iš spaudos atstovų tebuvo keturi Naujienų redaktoriai ir po vieną iš Sandaros ir iš Draugo. Žinoma, neskaitant manęs, Girnakalio, kur radau reikalo irgi tam tikru būdu įsimontuoti. Iš manęs ALTui, kaip matome, naudos mažoka. Draugas jau pradėjo rašyti, bet ALTo atstovai per rādį jau spėjo pasisakyti rašiniu nesusižavėje. Jei taip seks ir toliau, tai Detroito gali įvykti ne ALTo, o Naujienų kongresas, kas būtų ir arčiau reikalo ir arčiau esmės.

Spaudos konferencijoje vaizdas buvo liūdnas ir turinio atžvilgiu. Vieną skitą gundo ką nors pasakyti, o pasakyti nėra ko. Ilgiau besėdint, gali blusos užpulti iš nuobodumo. Bent tiek paaiškėjo, kad šiuo metu pagrindinis ALTo priešas ir kovos taikyns yra ne Maskva su bolševikais, bet... Nainys su frontininkais! Vieni altininkai norėtų Nainį kantupyti jau Detroito kongrese, kiti sutiktų palaukti sekančių LB rinkimų. Oi, Nainy, laikykis!

Kaip žinome, ALTas ant Nainio supyko už tai, kad tas iš visuomenės paprašė Vasario 16 progą aukoti ne ALTo, bet LB Bendruomenei. Aš irgi sutinku, kad LB nusikalto. LB į savo uždavinius tiek prisirašė ir tokių svarbių lietuviybės reikalų, kad jai reikia kuo didžiausios lietuvių visuomenės piniginės ir kitokios paramos. Deja, per dvidešimt metų LB tenkinosi maždaug trupiniais nuo ALTo politinių impotentų stalo. LB nusikalto tuo, kad dvidešimt metų šio pinigų klausimo nekėlė!

JAV, kaip žinome, remia atsilikusius kraštus. Duoda net ir pinigų. Tad mūsų kiam ALTe kilo mintis, gal JAV sutiktų remti ir pavergtus, ne tik atsilikusius kraštus? Tuo tarpu ta pavergtųjų parama turėtų eiti į laisvintųjų kasą, atseit, lietuviams skirtus pinigų gautų ALTas. Idėja viliojanti. Dabar mes laikraščiuose turėtume lietuvių visuomenę agituoti rašyti kongresmenams laiškų, kad tie pravestų šiam rešimui įstatymus.

Taigi, aš nieko prieš. Kas nori, terašo. Rašyti galima daug ko. Popierius kantis, tik žmogus ne visada popieriui paklusnus. Kązkoks tipelis parašė valdžiai

net ir protestą. Tvirtino, kad mėnulis jam, tam tipeliui, jau seniai kaip nuosavybė priklausęs, astronautai ten nusileisti neturėtų teisės... Mat, kokių dalykų galima prirašyti!

3.

Einu į autobusų stotį. Kązkokie vyrukai atskuba iš paskos ir kad ginčijasi:

-- Nuvažiuosiu!
-- Nenuvažiuosiu!
-- Sakau, kad nuvažiuosiu!
-- O aš, kertu lažybų, kad nenuvažiuosiu!
Ir taip toliau.
Pasivijo mane. Atsigrėžiau.
-- Kur judu nenuvažiuosite? -- klausiu.
-- Vo, ans važiuoja į Chicago, į lietuvių genocido parodą. O nenuvažiuos, nes tokios parodos nėra...

-- Tai kad laikraščiai rašė... -- įsikliso "ans".

-- Daug ką rašo. Rašė, kad kažkoks fondas parodai skyrė penkis tūkstančius pašalpos. Sunku patikėti. Nejaugi ir apjakęs fondas atsirado?

-- Kodėl apjakęs? -- jau aš klausiu.

-- Na, -- sako, -- apie genocidą galima parašyti knygą, galima ir plakatų pripiešti, senų fotografijų pririnkti. Bet parodai nereikia rašyti knygų, o reikia eksponatų. Mano žiniomis, Lietuvoje NKVD pažadėjo galvą nuimti kiekvienam, kas tik bandytų ką nors į šią parodą iš Lietuvos prašmugeliuoti...

-- O ko pats į Chicago važiuoji?
-- Ar aš? Nagi, paprasčiausiai, pas mergas, -- atsakė parodų žinovas. -- Irgi nežinau, kur ją rasiu, bet vis jau konkrečiau ir tikriau, kaip su genocidais.
-- Hm! -- tariau aš.
-- Hm! Hm! -- man pritarė parodų mėgėjas.

Kad parodos sumanymas nebuvo vykęs, aišku. Kad genocido paroda būtų reikšminga ir įspūdinga, reikia įdėti daug darbo, daug laiko ir daug kapitalo, o visus šiuos "daug" dar reikia papildyti autentiškais eksponatais. Negirdėti, kad Vakaruose kas būtų tokios rūšies parodą rengęs ir būtų buvęs patenkintas jos rezultatais.

Iki kokios desperacijos priėjo mūsų spauda, štai pavyzdys. Litanus žurnalas paskelbė vąj. Kas atsiųs žurnalui \$5.00 prenumeratos, tas gaus kortelę, kurią nuveš į vieną iš 9 Kane Beverage krautuvių Chicagoje, gaus bonką šampano... Kad skaitytų Litanus - reikia šampanu vilioti.

STEBĖTOJO PASTABOS

Amerikiečiams pavykus po mėnuli pavaikščioti, verta palyginti amerikiečių ir rusų pasiekimus erdvėje. Žemiau eina statistika pirma amerikiečiams, kabutėse rusams:

Skridimų su žmonėmis	20 (12)
Žmonių buvo erdvėje	38 (17)
Visų praleistos valandos erdvėje	4,614 (868)
Pavaikščiojimai erdvėje	10 (3)
Sukergimai laivų erdvėse	9 (1)
Skridimai be žmonių mėnuli	25 (11)
su žmonėmis	2 (0)

Darius ir Girėnas perskrido Atlantiką. Perskrido Jūr Feliksas Vaitkus. Galį būti, kada nors kuris lietuvis, ar lietuviai, perskris nuo žemės mėnuli? Tada, postas Drillinga Lietuvos vardu kalbėdamas, vėliausia me Vilniuje einančiame Pergalės žurnale sako:

Ir jeigu jus pašauktų tolimos erdvės, Jei žvaigždės nerimu širdis pripildytų, Aš jus palaiminsiu, išvykstančius keltonėn, Kad grįžtumėt atgal, Į mano medžių vėsa ir mano ežerų gaivumą.

Apie ALTo šaukiamą septintą Amerikos lietuvių kongresą spaudoje ir visuomenėje nemalonai tyta. ALToi mirtiną smūgį suteikė L. Šimučio pasitraukimas, o dalykų nepagerino P. Grigaičio mirtis. ALTo organizaciniu pagrindu yra senųjų Amerikos lietuvių srovės ir organizacijos. Čia mirtis ir senimas pagrindą žymiai susilpnino, o laisvesnio žodžio bijojimas nesudaigino naujų pastiprinimų. Taip dyla šio pasaulio garsai ir nueina istorijos tyton. ALTo dūdą vis garsiau pučia Bendruomenė, kuri nėra ir, rodos, nieka dos nebus senųjų Amerikos lietuvių balsu.

Slavic and East European žurnale Michigano u-to prof. Sennas recenzuoja prof. Šilbajorio veikalą Russian Versification: The Theories of Trediakovskij, Lomonosov, and Kantemir,

kuri Columbia u-tas pernai išleido (213 pusl., \$7.50). Sako: "Veikalas, beabejojimo, yra svarbus indėlis rusų poetikos srityje. Šilbajoris parūpino nuoseklių ir taiklių vertimų pažiūrų, kurias skelbė 18-to amžiaus rusų poetikos teoretikai."

Lenkų Kultūros fondas per tris metus (1963-1966) išleido 34 literatūros kūrinius, kuriuos parašė apie trisdešimts jų rašytojų gyvenančių ne Lenkijoje.

Books Abroad žurnale rašoma apie vienuoliką rytų Europos poetų. Prof. Šilbajoris parūpino straipsnį "Henrikas Radauskas: Timeless Modernist". Vienas straipsnis svarsto latvių poetą Salinšą, o kitas Lietuvoje gimusį lenkų poetą Česlovą Miloszių (A Poet's Road Between Worlds, Wars and Poetics).

Vėliausia me Aidų žurnale dešimts mūsų jaunesniųjų akademikų apžvelgia studentų riaušes Amerikos universitetuose ir pripažįsta, kad universitetuose reikalinga reformų, bet "smogininkų" vartojamos priemonės nėra tikrojo amerikietiško liberalizmo dvasioje. Istorikas Ivinskis apžvelgia Lietuvos-Sovietijos santykių dvidešimtmetį (1919-1939) ir pripažįsta, kad tie santykiai priklause nuo pajėgų veikusių visą Europą. Dr. J. Girnius pasvarsto lietuvių literatūros ateitį ir randa, kad ją veikia, užsienyje ir Lietuvoje, "idėjų išretėjimas", kuris, girdi, veikia ir visą Europos literatūrą bendrai.

Velionies P. Grigaičio ideologiją, kokią "dypukai" rado, pradėję 1945 metais Amerikoje apsigyventi, nušviečia vėliausias Akiračių numeris. Sako: "Grigaitį radome atsparų laike poveikiui, šimtmečio pradžios socialistų-menshevikų, atsimiešusių stipriu lašu bekompromisinio lietuviškojo nacionalizmo, su nemenkesniu lašu amerikietinės kapitalistinės demokratijos idealizavimo."

* Klaipėdoje atnaujinti Rotušės rūmai. Juose 1807-1808 m. Napoleoniui nugalėjus Prūsiją buvo Prūsijos imperatoriaus Friedrich Wilhelm III iš Berlyno perkelta sostinė.

mes Atkelta iš 4 psl.

kyje"? Nepriklausomoje Lietuvoje buvo 19 kaimų Kuprių vardu, su 147 ūkiais. Vilniaus enciklopedija jų teranda du, su 37 ūkiais. Kas nutiko su kitais Kupriais? Ar tas kas su Šeinius Kupreliu? Netoli mano Kuprių gimusio kun. A. Vienažinskio Dainų rinkinyje, kuri Vieniybė kelis syk išleido, daina tiksliai klausia: "Kur prapuolė tas kelelis?"

Kapočiaus enciklopedija raidžių K-P lituanistiką, įmaišius su kitatautiška medžiaga, sudėjo mums į dešimtį tomų, kainavusių \$90. Vilniaus enciklopedijos antras tomas pardavinėjamas po penkis rublius. Iš to galima spręsti kiek Lietuvos žmonės mokesčiais prisidėjo tomą išleisti.

PRADEDAME MĒNULIO AMŽIŲ

Jonas Valaitis

Liepos 20 ir 21 mėnulio paviršiuje pirmą kartą istorijoje žmogaus koja įspaudė savo pėdas. Mysteriškas mėnulis pradeda būti mums pažįstamas. Tai pareikalavo milijonų žmonių ilgų metų darbo, 24 milijonų dolerių ir trijų pasiaukusių didvyrių. Apollo 11 misija pavyko. Erdvėlaivis, sudarytas iš 5 milijonų dalių, drąsiosius vyrus per 8 dienas į mėnulį nuskraidino, jame leido 22 valandas pasisvečiuoti ir į žemės paviršių saugiai sugrąžino. Susidomėjusią žmoniją patenkino. Žygį atlikę astronautai - Neil A. Armstrong, Edwin F. Aldrin ir Michael Collins bus įrašyti istorijoje.

MISTERIŠKOJO MĒNULIO ĮTAKA ŽMOGUI

Nuo pat žmogaus atsiradimo žemėje, mėnulis buvo jam didžiausia misterija. Ir kaip nebus, jei be jokios priežasties žmogus liūdėjo, džiaugėsi, erzinosi, pyko, nežinojo ko nori, arba buvo nepaprastai linksmas, romantiškas, pilnas entuziazmo. Visais laikais tai buvo laikoma mėnulio įtaka.

Kad vandenynų pakilimus ir atoslūgius tvarko mėnulis, mokslininkai yra seniai nustatę.

Kai kas juokauja, bet New Yorko policija ne. Mėnulio pilnatis laiku savo jėgas policija sustiprina, nes piktadarysčių, užmušimų, išprotėjimų tuo metu pakyla 50%. Padėgimų, gaisrų pakyla iki 100%! Tai patvirtina New Yorko ugniagesiai.

Illinois universitetas nustatė, kad net kūdikio lyčiai mėnulis turi įtakos. Jeigu apvaisinimas vyksta 12 dienų prieš pilnatį, arba 3 dienas po pilnatis - gimstias berniukas. Visais kitais atvejais - mergytė.

ISLEISTUVĖS Į MĒNULĮ

Apollo 11 išleistuvėse kelionėi į mėnulį dalyvavo aukštieji vyriausybės pareigūnai, valstybių diplomatai, jų tarpe ir Lietuvos atstovas Washingtonc J. Kajeckas. Laikraštinių buvo 3,500, kurių 800 atvyko iš tolimiausių pasaulio kraštų, daugiausia iš Japonijos.

Astronautai į mėnulį nusivežė ir alyvos šakelę kaip taikos simbolį.

AUTOMATAI BE ŽMOGAUS - PRAŽŪTIS!

Žemėje žmogus pagamino mėnulio žemėlapi. Lietuvių kalbininkai jau turėtų jam rasti naują žodį. Gal laikas pribrendo jį pavadinti mėnūlapiu? Mėnūlapis yra pagamintas ir skirtingos vietovės pavadintos jį tyrinėjusiu ir astronomų vardais.

Kompiuterių, astronomų, matematikų apskaičiavimu, automatiškai valdomas Eagle-Aras turėjo nusileisti nustatytoje vietovėje. Jei jis ten būtų nutūpęs, būtų sudužęs. Laimė, kad astronautai pamėmė vairą į savo rankas, paskrido dar 39 sekundes ir nusileido palankesnėje, lygesnėje vietoje, 4 mylias toliau. Gal dėl to, kad nebuvo žmogaus, sudužo 500 mylių toliau mėnulio paviršiuje Tarybų S-gos Luna.

ASTRONAUTAS MĒNULYJE

ASTRONAUTŲ PASTANGOS PASIEKTI MĒNULĮ.

ASTRONAUTŲ SUTIKTUVĖS MĒNULYJE

Mokslininkai buvo tikri, kad gyvybės mėnulyje nėra. Jeigu ji yra, mes jos dar nesuprantam. Astronautus, tačiau, sutiko balni, pilki, rusvi ir kitokių nublukusių spalvų akmenys, uolos ir smulkios dulkės, tarytum pudra, kurioje astronautai kai kur įklimpo iki pėdos gilumo, kai kur iki colio, o dar kitur, kur po mėnulio dulėmis uolos buvo švelnios, astronautams buvo slidu vaikščioti, kaip ant sniegu apklotu ledu.

Ant mėnulio paviršiaus astronautai nulipo švintant. Saulė mėnulį tik pradėjo apšviesti. Nakties metu mėnulyje labai šalta, o dieną, saulei stipriai kaitinant, temperatūra pakyla iki 250 laipsnių F. Temperatūros nepaprasti pasikeitimai mėnulio uolas ir akmenis per milijonus metų visai suskaldė, deformavo, išraitė, į pudrą susmulkino.

MĒNULYJE 6 KARTUS LENGVIAU VAIKŠČIOTI

Mėnulio paviršiuje nėra oro, nėra vėjo, nėra debesų. Matomumas beribis. Dulkės amžiais nepajudintos. Bet, nesant oro, žmogus negali kvėpuoti. Todėl astronautai turėjo deguonio aparatus kvėpuoti. Mėnulio trauka yra 6 kartus silpnesnė, negu žemės. Todėl mėnulio paviršiumi vaikščioti astronautams buvo 6 kartus lengviau. Kai žengė žingsnį, žingsnis tarytum nutyso tolyn, atrodė, kaip įsibėgėję, nėra šuollais pirmyn. Nuėję toliau, negu buvo pasiryžę, daugiau ir patyrė. Ir akmenis, kurie žemėje buvo lengviau.

Mėnulio paviršiuje astronautai prisirinko 20 įvairių rūšių akmenų. Didžiausias akmuo 15 svarų, 7 colių ilgumo, 5 platumo, 2 storumo. Parsivežė daug smėlio, pudros. Laboratorijose įvairiuose pasaulio kraštuose juos tiria 142 ekspertai. Iki šiol atrado tik 4 rūšis žemei šiek tiek pažįstamas: apvalius rusvai geltonos spalvos stiklo mažyčius grūdėlius, tinkamus stiklui, ir titaną, tinkamą plienui gaminti. Kai kurie akmenys šiek tiek panašūs į akmenis, išmestus ugniakalnių. Kiti akmenys jiems sukėlė daugiau neišskumų.

KĄ MĒNULIUI PALIKO?

Mėnulio paviršiuje astronautai paliko: Stiebę solariniam vėjui tirti; JAV vėliavą; abiejų astronautų batus, reflektorių; Eagle-Aro pagrindo kojas; ant trikojo televizijos perduotuvą; spalvoms perduoti juosteles; kilnojamas gyvybei palaikyti aparatus; prietaisus, kuriais rinko nuo mėnulio pavyzdžius;

seisminį detektorių su solarinės energijos aparato sienomis.

Kai kuriuos gaminius žemėje gaminant, iš patalpų reikia išsiurbti orą. Tai nelengvas ir brangus procesas. Jeigu būtų galima pigiau nuskristi į mėnulį ir gaminius ten paruošti, gal atsirastų praktiškos naudos ir tokioms kelionėms.

ASTRONAUTŲ SUTIKIMAS

Astronautai sugrįžo į žemės atmosferą, nusileido Pacifiko vandenyne, 940 mylių pietvakariuose nuo Honolulu. Kelionėje jau buvo 8 dienas, nusikridę 952,700 mylių, aplink mėnulį skraidę 59 valandas. Juos sutiko lėktuvnešis, kuriame jų laukė ir prezidentas Nixon. Iš savo erdvėlaivio kapsulės jie buvo išleisti į specialiai paruoštas karantino patalpas, kurios kainavo \$400,000. Jose gyvens 18 dienų. Specialistai įvairiausiomis priemonėmis tirs jų sveikatą. Tikrins, ar jie neatsivežė kokios nors žemei nežinomos ligos.

ATGARSIAI IŠ PASAULIO

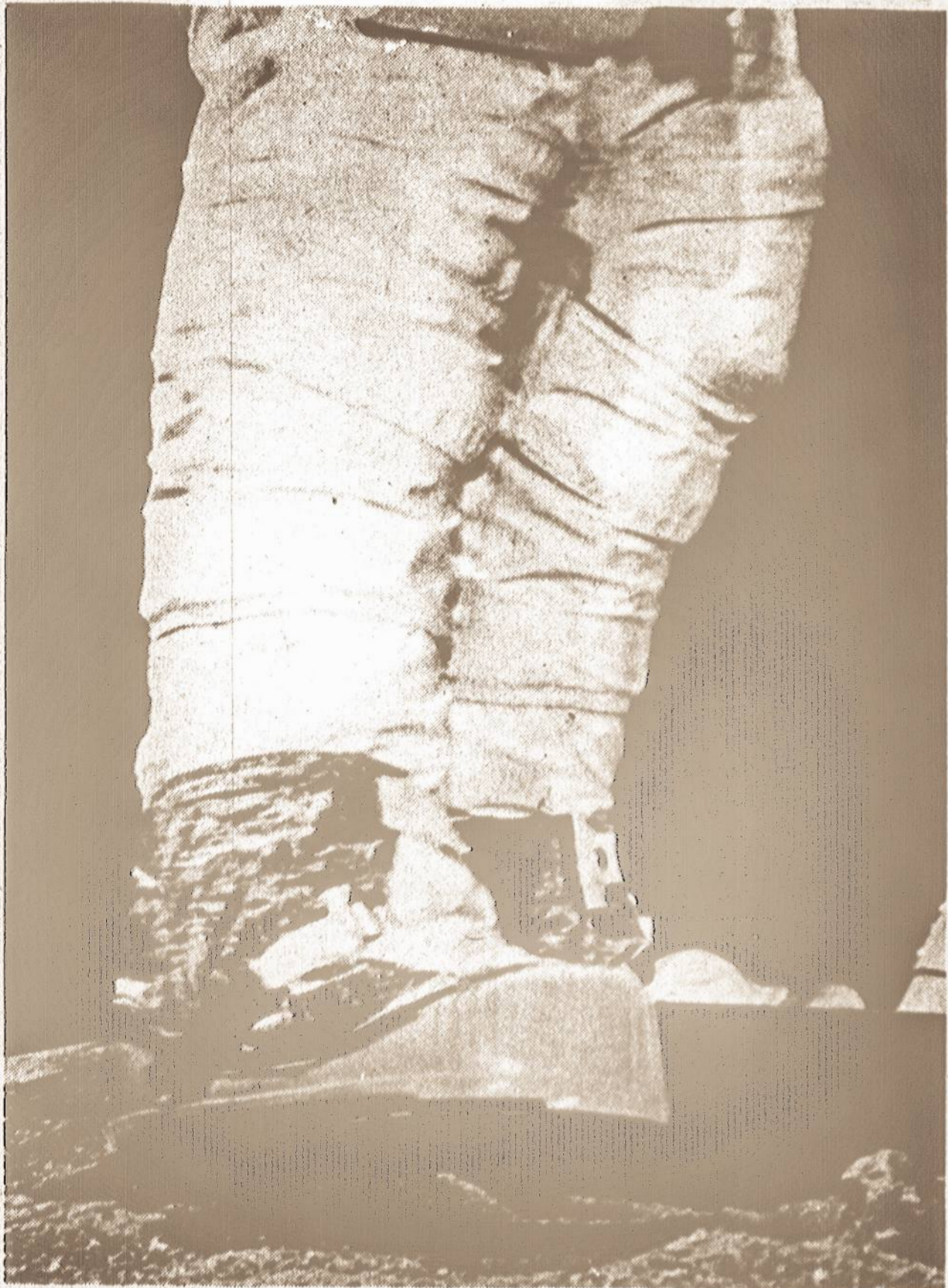
Televizijoje astronautų pakilimą, skridimą, mėnulyje pasivaikščiojimą, akmenų rinkimą, grįžimą į žemę - per 31 valandą be sustojimo pasauliui perdavinėjo Amerikos televizija. Kainavo 12 milijonų dolerių.

Pasaulyje eigą sekė 600 milijonų žmonių. Kelionės nerodė tik Raudonoji Kinija, Šiaurės Vietnamas ir Š. Korėja. Viena pirmųjų astronautus pasveikino Tarybų S-ga ir jos visi astronautai. Tuo laiku kai Brežnevas, Tarybų S-gos vardu, Ameriką sveikino, Maskvoje viešėjo buv. viceprezidentas Humphrey. Ižvestia talpino astronautų nuotraukas ir pažymėjo - Pirmieji žingsniai.

LIETUVA INFORMUOTA, TIEK, KIEK IR MES

Lietuva visą eigą matė per televizijos perdavimus. Baigdami šią Vienybės laidą astronautams pagerbti, nekantriai vis laukėme daugiau ir daugiau žinių. Belaukdami, štai, gauname ir iš Vilniaus dienraštį Tiesa, kuri oro paštu New Yorką pasiekia per tris dienas. Tiesioje skaitome iš New Yorko A. Laurinčiuko telegrafu pasiųstuosius apie skridimą išsamius reportažus, užpildančius kiekvienos laidos po pusę puslapio. Pasirodo, Laurinčiukas dirbo dienomis ir naktimis, stengdamasis Lietuvą pirmiausia informuoti. Pastebėjome, kad kai kada Vilniaus Tiesa pateikia iš New Yorko pasiųstą medžiagą greičiau, negu ji telpa Maskvos spaudoje.

Tęsiama 7 psl.

Pirmas žingsnis Mėnulyje

ŽYGLIAI Į MĒNULĮ ATEITYJE

APOLLO 12 numato išskristi 1969 m. lapkričio mėn. Nusileis vietovėje pavadintoje OCEAN OF STORMS. Mėnulio paviršiuje astronautai pabavos 22 valandas. Šio skridimo tikslas – dar daugiau pastudijuoti mėnulio paviršių. Astronautai įrengs geofiziškiems tyrimams stotį ir ją mėnulyje paliks. Stotis praneš savo patyrimus. Skristi numato: Charles Conrad, Jr. 38 m., kuris ekspedicijai vadovaus; Alan Bean, 37 m. bus pilotu į mėnulį.; Richard F. Gordon, Jr. 39 m. bus erdvėlaivio pilotu iki mėnulio ir sutiks ir pasiims nuo mėnulio nusileidusiuosius.

APOLLO 13 numatomas paleisti 1970 m. kovo mėn. Nutūps FRA MAURO mėnulio lygumose. Išbus 22 val. Šio skridimo tikslas – parinkti iš šios apylinkės akmenų ir žemių iš priešistorinių laikų, iš vietovių, kurios, manoma, nebuvo paliestos – net tvanų nei ugniakalnių išsiveržimų.

APOLLO 14 skris 1970 m. liepos mėn. Nusileis CENSORINIUS KRATERyje, kuriame pabus 22 valandas. Iš-tirs kraterį-duobę, kiek galės pasiims, įvairių pavyzdžių. Manoma, kad šį kraterį yra meteorai išraižę.

APOLLO 15 išskris 1970 m. lapkričio mėn. Nusileis LITTOW vietovėje. Atrodo, kad susidarę aukšti iškyšuliai yra vulkanų padarinys. Šį kartą planuojama nusileisti labai tiksliai numatytoje vietoje. Ruošėjai tvirtina, kad turės nusileisti, kaip ant spilkutės galvutės.

APOLLO 16 išskris 1971 m. kovo mėn. Nusileis COPERNICUS krateryje. Išbus jau 70 valandų. Iš kraterių iški-

lusių ir susiformavusių aukštų stulpų, panašių kolonoms, mėgins, jas pragręžę ir prakapoję, išgauti jų vidurį sudarančių medžiagų. Manoma, kad radiniai nustatys, kas buvo išmesta iš mėnulio gelmių.

APOLLO 17 skridimas numatytas pabaigoti 1971 m. Astronautams planuojama nusileisti nelygioi, labai išvagotoj, ugniakalnio kraterio TYCHO, vienoje sunkiausiai įmanomų nusileisti vietoje. Išbus apie 70 val. Šį kartą astronautai jau pakeliaus erdvėlaiviu, paklajos, nukeliaus iki 10 ar daugiau mylių nuo sustojimo vietos.

APOLLO 18 išskris pradžioje 1972 m. Nusileis MARIUS kalnuose. Pabus apie 70 valandų. Parinks žemės ir akmenų iš kupoloms ir bonioms panašių stiebų, pusgaublių, tarpeklių, skradžių, Atrodo, kad ir šie iškilimai ir skalos bei pragarmės yra vulkanų kilmės.

APOLLO 19 mėnulį lankys pabaigoje 1972 m. Nusileis giliausiai esančiame SCHROEDER slėnio įdubime. Pabus 70 valandų. Mėgins įsidrąsinti nusileisti į kraterio-kaip šulinio-pačias gilumas. Mėgins surasti ir iširti priežastis – kodėl žiūrėdami iš žemės astronomai kartkartėmis mato iš šio kraterio, kaip iš švyturio, misteriškus žybciojimus, kai kada tarytum kibirkštis.

APOLLO 20 ruošiamas pabaigoje 1972 ar pradžioje 1973 m. Nusileis arti HYGINUS RILL, ilgiausio, didžiausio ir giliausio tarpeklio ir jame pabus 70 val. Čia, manoma, bus galima rasti medžiagų išmestų iš paties mėnulio vidurio-šerdies.

MĒNULIO AMŽIUS – atkelta iš 6 psl.

Beveik viso pasaulio spauda, išskyrus aukščiausiai suminėtuosius, pirmuose puslapiuose įvykiui aprašyti naudojo didžiausias raiškes, kokias tik savo spaustuose turėjo.

ASTRONAUTAI NEW YORKE RUGPIŪČIO 13 D.

Iš karantino astronautai paleidžiami rugp. 11 d. Kaip visi didvyriai, jie pirmiausiai bus pagerbti New Yorke. rugp. 13. Tą pačią dieną išskrenda į Čičagą, iš ten – į Los Angeles, Cal., kur jų lauks iš Azijos ir Rumunijos grįžęs prezidentas Nixon ir visų 50-ties valstybių gubernatoriai. Texas jie bus priimami rugp. 16 "Texas didumo priėmimu"...

Kokie tolimesni mėnuliui tyrinėti Amerikos planai?

ŽYGLIAI PASIEKTI MARSĄ

Beveik tuo pačiu laiku, kai astronautai vaikština po mėnulį, vyko kiti žygliai. Tai Marine skridimai, kurie tyrinėja Marsą. Mėnulis yra 250,000 mylių nuo žemės. Marsas yra 35 milijonai mylių tolimas! Iki šiol į Marsą siųstieji Marine 6 aparatai nufotografavo Marso planetą iš 2,000 mylių artumo.

Paveiksluose matyt didelis pilkas rutulys, su baltiesniu šiaurės ašigaliu, tamsesnėmis ir visai tamsiomis netaisyklingai išraižygotomis vietomis, aštrūs stiebai, krateriai.

Seniai spėliojama, kad Marso planetoje turėtų būti gyvybės. Niekas dar tikrai nepatyrė, niekas negali tiksliai pasakyti. Pamačius nuotraukas viltys blunka. Marsui tirti Amerika yra paskyrusi 148 milijonus dolerių. Dabar vis dažniau matysime televizijoje ir spaudoje vis aiškesnių vaizdų nuviečiančių Marso planetą.

Apskaičiuota, kad 2,000 metais žmonės jau galės skristi į Marsą ir kitas planetas.

NORITE SKRISTI Į MĒNULĮ?

Kiek žmonių yra linkusių rizikuoti gyvybę naujoms sensacijoms patirti, atsako Pan American lėktuvų bendrovė, kuri jau turi 30,000 rezervacijų norinčių skristi į mėnulį. Jie pasiryžę mokėti po \$14,000 tik į vieną pusę!

Apollo 11 pradėjo Mėnulio eros pagrindą. Marine 6 davė aiškesnį Marso vaizdą. Gyvename erdvės tyrimų amžiuje ir tik reikia stebėtis, ką atneš netolima ateitis.

Lietuvių įnašas žyglams į erdvę

Oru susisiekimui vystyti Lietuvių tautą galima laikyti vieną iš pionierių. Vos spėjo Lindberghas perskristi Atlantą, tuojau skristi pradėjo ruošti lėkūnai Darius ir Girėnas. Po to Vaitkus, Lituanica I ir II nugalėjo Atlantą, nors Lietuvos nepasiekė. Ir šiandien neišaiškinta misterija, ar Darius ir Girėnas žuvo lėktuvui sudužus dėl audros, ar buvo nušauti.

Skridimui į tolimas vietas "kulkos formoje" darbai buvo pradėti vokiečių Peenemunde, prie Baltijos jūros. Dirbo ten ir prūsų lietuviai. Vokiečiai pirmuosius skridimus

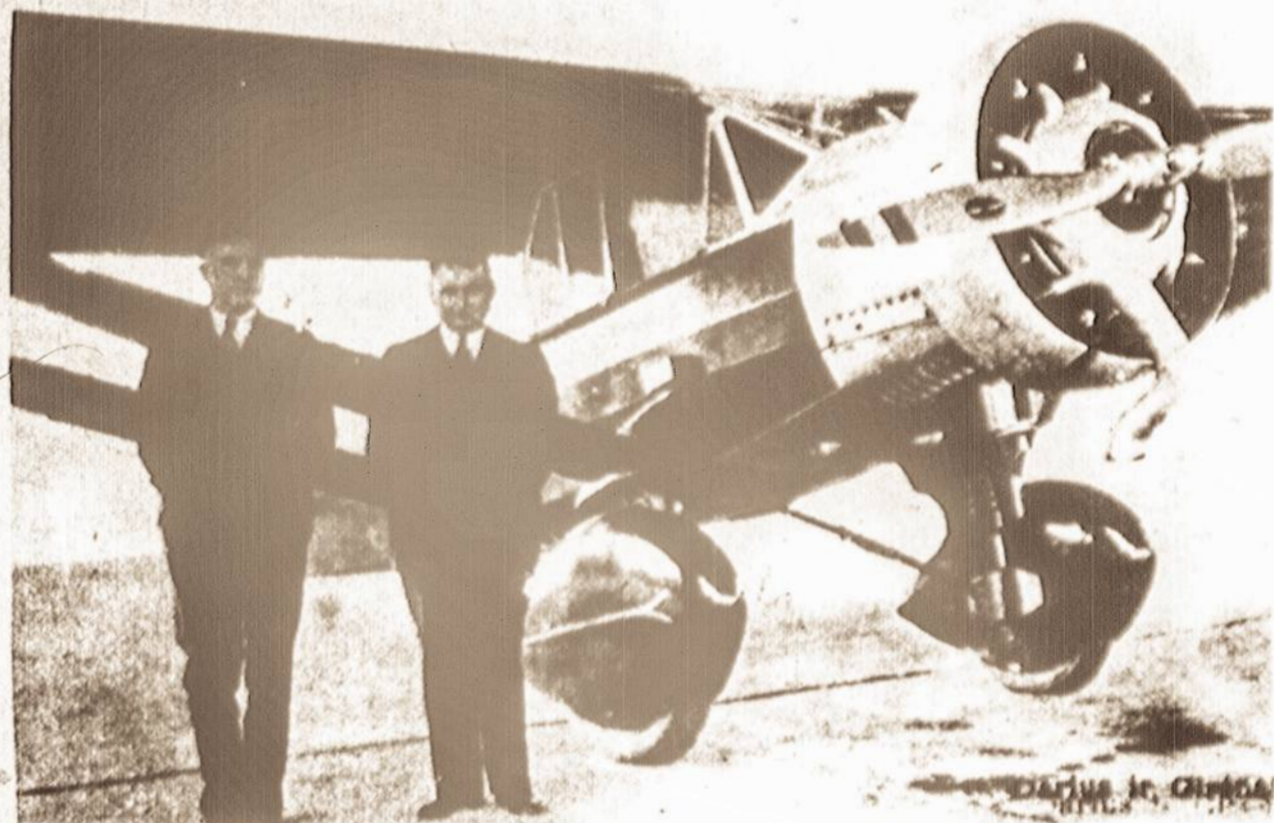
panaudojo Londonui naikinti. Kai pralaimėjo karą, amerikiečiai 126 vokiečių mokslininkus ir specialistus technikus, su dr. Werhner von Braun priešakyje atsigabeno į Ameriką. Kitus pasiėmė Tarybų S-ga. Vieni skridimus vystė Tarybų S-goje, kiti Amerikoje. Abi valstybės ir šiandien tebelenktyniauja.

Astronautų žyglams daug talkina ir Lietuvių. Mes visų jų nežinome. Vargu kada bežinosime. Žinome ir pažįstame kelis.

New Yorker žurnalas rašo apie Andrių Saulietį. Saulietis yra Houston, Texas observatorijoje optikos oficialus vyriausias inžinierius. Skridimo metu jis teleskopą buvo nukreipęs ir į Apollo 11.

Lietuvis Richard J. Moran, dirbęs Bendix Engineering Co. Long Island, dirba su NASA. Jis prieš skridimus, erdvėlaiviams skrendant ir ruošiantis kitiems skridimams, važinėja po platųjį pasaulį, įrengdamas stebėjimų punktus. Amerikoje įsteigė punktą North Carolina; Afrikoje – Madagaskare, Nairobi, Kenijoje; Europoje – Anglijoje; Pietų Amerikoje – Peru, Ekvadore, Čili.

Richard Moran yra Alice Vikrikaitės, buvusios Jagminienės ir jos vyro (mirusio) Jagmino sūnus, įsūnytas dabartinio jos vyro Arnold Moran.

Darius ir Girėnas prie Lituanicos I, kuria perskrido Atlantą.

Ričardas Moran, vienybiečio A. Vikriko anūkas.

Kai fanatizmas nustelbia sveiką protą

Naujienos, atakuodamos Akiračių štabą, prasitarė, kad tai pusinteligencijai, papuošę savo pavardes daktaratais; esą jie nepažįstą rusiško bolševizmo, nors ir Naujienų vedamųjų autoriai nė vienos dienos nėra pagyvenę Tarybinę Lietuvą, taigi ne tik teoretiškai, bet ir praktiškai nepažįsta "rusiško bolševizmo", o implikuotai lyg reikalauja daktarato patvirtinimo Naujienų redakcijoje. Jei to nepadaryta tad jie — "pusinteligencijai"... O tuo tarpu Naujienų antikomunistiniai straipsniai parašyti ne pusinteligencijų, o tiesiog trečdaliu-inteligencijų; jų teiginiai neobjektyvūs, egzažeruoti užtempti ant juodašimtiško kurpalio, traktuoja savo skaitytojus kaip mažaraščius, tamsius reakcionierius.

1969 m. vienoje Naujienų balandžio mėn. laidoje buvo rašoma, kad "rusai nori išnaudoti pavergtus žmones". Gal būtų arčiau tiesos, jei komunistai tuo būtų kaltinami. Rusų politinė emigracijos daugiau negu lietuvių, ir jie anaipol čia neišnaudoja "pavergtų žmonių, o dirba arba JAV prezidentų patarėjais, kaip pav. dr. Kistiakovski, arba rašo knygas — mokslines ar beletristines, pav., Naboker, J. Ostrow, L. Litzoak, Ošerovič, Uspenski, B. Ablamov. Be to, Rusų revoliucija — tai nėra vien rusų padarinys: Trockis, Stalin, Mikojan, Beria ir daug kitų buvo visai ne rusų tautybės. Na, jei jie ir būtų rusai, tai dar nereikštų, kad jie "pavergtų žmonių" išnaudotojai. Valstybinis socializmas nuo kapitalizmo skiriasi tuo, kad žmogų "išnaudoja valstybė, kolektyvas, o ne atskiri kapitalistai. Tokioj santvarkoj niekas kapitalo nesukrauna, o darbininkų "išnaudojimas" eina liaudies, valstybės reikalui.

Perdaug išdidžiai tie "N." autoriai žiūri į emigrantų "fronto galybę". Istorija nežino faktų, kad politiniai emigrantai būtų savo tėvynę išvadavę iš okupantų. Po trečiojo Lenkijos-Lietuvos (Rzeczpospolitos) padalinimo buvo ginkluotos jėgos organizuojamos užsienyje tėvynei vaduoti, bet joms neteko nė vieno šūvio į priešą paleisti, o Otomanų Turkija niekad tos okupacijos nepripažino, o Turkija tada buvo di-

delė valstybė, imperija, o mūsų išeivių vadovybė ginklo nė minėte nemini, o tik "šaudė" į rusų keiksmazodžiais, pravardžiavimais, niekinimo žodžiais ir mano, kad tokia kova Brežneviui ir Kosyginui trukdo ramiai miegoti, gadina apetitą, kelia jiems nerimą, trukdo per solistus "pasipinigauti". Naujienos (1969 - IV - 8) kvailai galvoja, kad neginkluota keliolikos tūkstančių lietuvių išeivija galinti Lietuvą "išvaduoti" ir kaltina mūsų rašytojus, žurnalistus, menininkus ir mokslininkus, kad jie, likę Lietuvoje "pirmieji palinko", o "ūkininkai ir šiandien laikosi okupanto persekiojami". Argi "N." vairuotojai nesupranta, kad ir vieningas lietuvių sukilimas Lietuvos neišvaduoja, o tik esamomis sąlygomis — visa tauta būtų ištaškyta, kaip kad Krymo totoriai ir Pavolgio vokiečiai. Gerai, kad rašytojai ir menininkai prisitaikė ir kuria, nes jų ir emigrantų užsienyje kūryba sudaro bendrą lietuvių tautos kūrybos aruodą. Tiesa, "N." nedaro paslapties, kad jos kultūros kūrybos nevertina; jos serga politikomanija ir iš militantinės politikos daro lyg ir naują religiją. "N." maniakiškai įsivaizduoja savo "rezistencijos" galybę.

"Atvažiuoja rudenį policija ir išveža visą žemaičio uždirtą duoną, palikdama žiemai ant nedakepto kepalėlio", rašo Naujienos. Šis teiginys yra megalingai kvailas. Jei taip būtų, tai lietuviai taip mirtų badu, kaip kad mirė Biafros sukilėliai. Lietuviai būtų pavirtę ubagais. Iš ko gi jie kombinuotų, jei "viskas" būtų "išvežta"! Ir iš ko būtų tas "nedakeptas kepalėlis". Gaunamos iš Lietuvos foto nuotraukos anaipol nerodo, kad lietuviai kolchozininkai būtų išbadėję, liguisti, apiplyšę. Jų apranga atrodo, kad Vak. Europos miestiečių, nors gal tekstelė ir nėra tokios aukštos kokybės kaip angliškoji. Buvo skurdo ir Rusijoje ir Lietuvoje, bet tai buvo dviejų didelių karų ir socialinės revoliucijos padarinys. Nuo Stalino mirties gyvenimas ėmė eiti geryn. "N." šabloniškai kartoja tai, kas jau seniai nuėjo į praeitį; lyg kad laikas būtų sustojęs ir gyvenimas sustingęs.

Netiksliai, neintelektuališkai vartojamas "laisvas" ir "pavergtas" pasaulis. Tame "pavergtame" pasaulyje žmonės eina ir važiuoja, kur reikia ir kur nori: iš Šiaulių nuvažiuoti į Kauną, į Vilnių, į Rygą, į Maskvą, į Leningradą nereikia policijos leidimo, o susisiektis — pasakiškai pigus; laisvės nėra tik parlamentariškuose rinkimuose, o "laisvajame" pasaulyje taip pat ne visur taip gera, kaip Šiaurės Europoje ir Šiaurės Amerikoje. Ispanijoje yra kietesnė diktatūra negu Brežnevo ir Kosyginų; ten baskai turi daug mažiau laisvės kaip lietuviai "pavergtoje Lietuvoje". Ir lietuviai Prancūzijoje turi mažiau laisvės tautinei kultūrai kurti, kaip lietuviai tarybinėje, socialistinėje Lietuvoje.

Lotynų Amerikoje nuo karinės diktatūros laisvų respublikų maža. Lietuvių kūryba Sovietų "vergijoje" eina bemaž pilnu tempu ir ji "nerusifikuojama", kaip kad mūsų dešinioji spauda be perstojo vaitoja, stena. Vlikas nori pasaulį sukrėsti, suprastyti knygos išleidimu apie Lietuvos "rusinimą", apie rusų kalbos privalomą mokymą Lietuvos mokyklose. Neseniai kai kurie laikraščiai paskelbė vieno ukrainiečio pastabą, kad Ukrainos universitetuose viskas dėstoma rusiškai, kad ukrainiečiai kaip ir lietuviai pagreitintu tempu rusinami; net ukrainiečiai studentai "nepriimami" į Ukrainos universitetus ir institutus. Tuo tarpu rusas nacionalistas Gleb Rar, rusų politinių emigrantų Prancūzijoje laikraštyje "Russkaja Mysl" kaltina Sovietų vyriausybę perdideliu pataikavimu tautinėms mažumoms. Gleb Rar'ui nepatinka, kad Ukrainoj yra 120 aukštųjų mokyklų, kur visos disciplinos, neišskiriant nė techniško, matematinių ir biologinių, dėstomos ukrainų kalba. Lietuvoje tokių mokyklų yra apie 10 ir jose taip pat visi dalykai dėstomi lietuvių kalba. Argi tai rusifikacija?!

Argi Vlikas savo leidiniais sukrės "laisvą" pasaulį tuo, kad rusų kalbos mokymasis privalomas visose Sovietų Sąjungos mokyklose? Argi visoj — pietų ir šiaurės — Amerikoje yra kitaip?!

J. G.

KAIP RUSAI LIETUVĄ "VADAVO"

Vytautas Zalatorius

VILNIUS RUSŲ

Šią vasarą suėjo 25 metai nuo Lietuvos trečiosios rusų okupacijos. Pirmą kartą jie Lietuvą pavergė XVIII amžiaus pabaigoje, po Lietuvos-Lenkijos padalinimo, antrą kartą — 1940 m. birželio mėn.

Pasaulinio masto grumtynėse tarp Hitlerio Vokietijos ir Stalino Rusijos paskutinė Lietuvos okupacija buvo nežymus epizodas.

Po 1942/43 metų Stalingrado mūšių karo laimės ratas pasisuko į Raudonojo tirono pusę. Iki 1944 m. pavasario rusai atstūmė vokiečius iki Vitebsko, Oršos ir Mogilevo centriniam fronto ruože, maždaug 150 mylių nuo Lietuvos. Nuo Arktikos iki Krymo žūtutinėje kovoje vienas prieš kitą stovėjo 2 1/4 milijono vokiečių prieš šešis milijonus rusų.

Komunistai mėgsta visokius jubilejus panaudoti propagandai. Savo ofensyvą centriniam fronto ruože jie pradėjo 1944 m. birželio 22 d., nuo karo pradžios lygiai po jų metų. Operacijos, pavadintos BAGRATIONO slapyvardžiu, strateginis tikslas buvo užimti Baltarusiją, Pabaltijo valstybes ir pasiekti Vokietijos sieną. Ją turėjo įvykdyti I Pabaltijo ir visos trys Baltarusijos fronto grupuotės, viso 900 tūkstančių karių.

VOKIEČIŲ MAŽIAU

Prieš šią jėgą stovėjo Centrinė vokiečių fronto grupuotė, susidedanti iš 38 smarkiai nukentėjusių divizijų, vadovaujama generolo feldmaršalo V. Modelio. Rusų persvara žmonėmis buvo 4:1, ir tankais bei artilerija

6:1. Jau per pirmąsias 12 ofensyvų dienų vokiečiai neteko 25 divizijų.

Liepos 4 d. STAVKOS (rusų vyriausios kariuomenės būstinės) direktyva pareikalavo, kad III Baltarusijos fronto kariuomenė, vadovaujama generolo I. Žerniachovskio nuo Minsko savo puolimą tęstų Vilniaus kryptimi. III Baltarusijos frontą sudarė šešios armijos: gen. K. Galickio 2-oji gvardijos, maršalo P. Rotmistrovo 5-oji gvardijos tankų, gen. N. Krylovo 5-oji, gen. V. Glagolevo 31-oji, gen. S. Morozovo 33-oji ir gen. I. Liudnikovo 39-oji. STAVKOS atstovas prie Černiachovskio būstinės buvo gen. lt. V. Makarovas, o Politinės valdybos viršininkas S. Kazbincevas. Fronto grupuotė iš oro rėmė gen. T. Chriukino 1-oji aviacijos armija su 1900 lėktuvų. III Baltarusijos fronto karių skaičius buvo 400 tūkstančių, neskaitant užnugario tarnybų. Jie turėjo 1,800 tankų ir 9,000 pabūklų bei minosvaizdžių.

Pagrindinis smūgis buvo nukreiptas prieš vokiečių centrinio fronto 3-čiąją šarvuotųjų armiją vadovaujamą gen. plk. H. Reinhardto.

Liepos pradžioje Černiachovskio daliniai pasiekė Lietuvos sieną. Tuo metu maždaug 50 tūkstančių lietuvių, kurie šiandien patogiai įsikūrę Amerikoje ir kituose kraštuose, bailsiausio siaubo pagauti, bėgo į Vakarų nuo gresiančio "išvadavimo".

Liepos 13-tą po sunkių, savaitę trukusių kautynių, krito Vilnius, liepos 30 — Marijampolė, rugpiučio 1 — Kaunas. Liepos antroje pusėje frontas laikinai stabilizavosi Ukmergės-Kauno-Gardino ruože. To mėnesio 20-tą įvykęs atentatas prieš Hitlerį dar labiau susmukdė vokiečių-karių moralę. Nemuno fronte padėtį šiek tiek pataisė čia atkelta GROSS-DEUTSCHLAND smogikų divizija. Jai rugpiučio 9-tą pavyko atsiimti Vilkaviškį, nors neilgam. Smogikus po kelių dienų perkėlė į Šiaurės frontą, ir Vilkaviškis vėl atiteko rusams. Rugpiučio 17 d. Černiachovskio žvalgai pasiekė Vokietijos sieną prie Kybartų.

Tuo tarpu liepos 20-tą armijos gen. I. Bagramiano I Pabaltijo fronto tankai užėmė Panevėžį ir liepos 27-tą prasimušė į Šiaulius, užėmė dalį Žemaitijos ir pasuko Rygos link. Mūšiuose dėl Šiaulių ir Žemaitijos, o vėliau dėl Klaipėdos dalyvavo ir 16-oji lietuviškoji šaulių divizija.

Rusų divizijų dydis yra maždaug 10 tūkstančių vyrų. Anot kompartijos gen. sekretoriaus A. Sniečkaus 16-toje divizijoje "šalia lietuvių kovėsi rusai ir žydai, lenkai ir baltarusiai", daugiau kaip 30 įvairių tautybių žmonių. Prieš įžengiant į Lietuvą divizijoje tikriausiai nebuvo nė pusės lietuvių. Tik okupavus kraštą ir paskelbus mobilizaciją ši vieneta papildė lietuviai. Pvz., iš 12 Tarybų

Tęsiama 11 psl.

**DR. HAROLD H. BEVERAGE -
PASIŽYMĖJĘS MOKSLININKAS**

Dr. Harold H. Beverage su žmona, buv. Petronėlė Jurgeliūtė

Dr. Harold H. Beverage, ilgus metus buvusios SIA sekretorės Petronėlės Jurgeliūtės vyras, pripažintas vienu įžymiausių autoritetu radijo susisiekimo srityje. Jis buvo Radio Corporation of America tyrimų skyriaus viceprezidentas ir susisiekimui vystyti laboratorijos direktorius. Išėjęs į pensiją, sutiko būti patarėju. Už nuopelnus daug kartų apdovanotas, gavęs ir Presidential Certificate of Merit. Tarptautinėje mokslininkų šeimoje žinomas kaip Amerikos atstovas ir išradėjas. Ameriką dažnai atstovauja užsienyje. Jo pavardė įrašyta Leaders in American Science ir Who's Who in America. Veiklus Institute of Electrical and Electronic Engineers and International Union of Radio Science.

Amerikos Mokslų Akademija jį ir vėl išrinko delegatu atstovauti Ameriką 16-tojoje International Radio Science generalinėje asamblėjoje, kuri įvyks rugpj. mėn. Ottawo, Kanadoj. Tarptautinėje veikloje ši organizacija žinoma prancūzišku vardu — Union Radio Scientifique Internationale (URSI). Jis Ameriką atstovavo Anglijoje, Japonijoje, Vokietijoje ir kitur. Manoma, kad suvažiavimas nutars sekantį pasitarimą sušaukti Maskvoje. Tada jau būtų galimybė ir Lietuvą aplankyti ir su Lietuvos mokslininkais susipažinti.

Suvažiavimuose visada dalyvauja ir jo žmona Petronėlė (Pat) Jurgeliūtė — Beverage. Jie gyvena Stony Brook, N. Y., seka lietuvių spaudą, ją remia ir su lietuviams palaiko ryšius.

Ką Mėnulio uolų skeveldros papasakos apie Žemę?

Žmogaus pagrindiniai siekimai yra žinoti ir būti savimi. Troškimas būti savimi apima visas žmogaus teises ir laisves, dėl kurių jis nepalaužiamai kovojo ir tebekovoja nuo pat žmogiskos sąmonės gimimo — kitaip tariant, nuo pat pasaulio pradžios.

Trijų Amerikos astronautų, Neil A. Armstrong, Edwin E. Aldrin Jr. ir Michael Collins, trumpas stotelėjimas Mėnulyje yra nuostabi pradžia žmogaus veržimosi į neaprėpiamą visatos begalybę, pasiekti ir pažinti tuos tolimus spindinčius žvaigždynus ir degančias saules, kurių nepalaužiamam skriejimo ritme prasideda ir baigiasi trumpas žmogaus gyvenimas.

Trijų astronautų kelionė į Mėnulį ir grįžimas į Žemę yra pasigėrėtino laimėjimo žygis, žmogaus troškimo žinoti, pasiekimas sukaupto ryžto ir drąsos, su neaplenkiama išverme ir precizija.

Jei kada ateityje Žemės astronautams bus lemta sutikti sąmoningas būtybes kitose planetose — jie turės ką joms papasakoti.

Pirmieji Mėnulio lankytojai parsivežė į Žemę Mėnulio uolų skeveldrų. Jos daug iš-

duos Mėnulio paslapčių ir daug ko papasakos apie Žemę.

Pirmas žmogaus apsilankymas Mėnulyje lyg ir nuplėšė nuo jo romantinę aureolę, sunaikino jo mitą. Bet liko nepaliesta mėnėsiena. Ji ir toliau žavės, svaigins ir graudins įsimylėjusius, nieko nenorinčius žinoti, tik savo laimę.

New York Times, aprašydamas gautus duomenis iš Marso, tarp eilės mokslininkų paminėjo ir lietuvio dr. Arvydo Kliorės pastabas.

Laikraštįje rašoma, kad dr. A. Kliorė, dirbęs Sprausminių Pavaryų (Jet Propulsion) Laboratorijoje Pasadena, Californijoje, parėmė nuomonę gautais radijo ženklais, jog žemutinė atmosfera ties ašigaliu esanti pakankamai šalta ledo pavidalui susidaryti. Tie duomenys buvo gauti registruojant Marso atmosferos poveikį radijo signalams tuo metu, kai Marineris 7-asis buvęs kurį laiką užslinkęs anapus planetos.

**Prezidenta Nixon sveikino
VLIKo pirmininkas**

Amerikos astronautams laimingai grįžus iš Mėnulio, VLIKo pirmininkas dr. J. K. Valiūnas pasiuntė sekančio turinio telegramą prezidentui Nixonui:

“Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas turi garbės sveikinti Tamstą ir Astronautus sėkmingai užbaigus Apollo 11 skrydį, kuriuo atveriamas mėnulinis amžius. Šis pasakiškas laimėjimas rodo, į kokias aukštybes gali iškilti tikrai laisva visuomenė.

Sovietų pavergtai lietuvių tautai šis amerikiečių žygis yra didelė paguoda. Savo technologija Amerika pagelbės visų kraštų žmonėms pasiryžime nugalėti visokias kltūtis, taip pat ir tas, su kuriomis tenka susidurti žemės rutulyje.

Amerikai kylant į naujus išorinės erdvės tolius, mūsų nuoširdžiausias noras yra, kad ji pastūmėtų priekį taip pat ir laisvės plotų ribas tiek, kad ir mūsų tebevergaujanti Lietuva taip pat gautų ragauti laisvės vaisiaus.

Šia proga, Pone Prezidende, Vyriausias Lietuvos išlaisvinimo Komitetas linki Tamstai ir amerikiečių tautai nesiliaujančios sėkmės visuose erdvės ir žemės plotuose.”

**“Lietuvos Atsiminimų”
RADIJO ir “RŪTOS” PIKNIKAS**

rengiamas New Jersey lietuviams, įvyks

**Sekmadienį 1969 m.
rugsėjo (Sept.) 7 d.**

ROYAL GARDENS PARKE
990 E. Hazelwood Ave., Rahway, N.J.

Pikniko pradžia 1 val. p.p. • Programa 3 val. p.p. • Sokiai nuo 4 val. p.p. • Įėjimo auka \$2.00. • Sokimo konkursai, išlaimėjimai, kiti įvairumai, lietuviškų valgių bufetas.

PIKNIKAS ĮVYKUS BET KOKIAM ORUI ESANT!

Visus maloniai kviečiame!

**SVAJONĖJE
AR TIKROVĖJE**

Visada skaniausias ir geriausias

LENKIŠKAS KUMPIS

Tobulybės simbolis, vaisius ilgo patyrimo bekonų auginime ir paruošimo būdo. Pukus visokioms progoms.

Reikalaukite tikro, importuoto, kuris mūsų rinkoj yra žinomas pagal šią markę:

KRAKUS — ATALANTA — TALA

SPORTAS

Edvardas Šulaitis

KREPŠINIS. TENISAS IR KAS TOLIAU?

Daugkartinio Tarybų Sąjungos ir Lietuvos stalo teniso meistro Algimanto Saunorio, šiuo metu besisvečiuojančio Šiaurės Amerikoje, dalyvavimas S. Amerikos liet. pirmenybėse, sukėlė daug įvairių kalbų, nors mūsų "didžiulios" spaudos jo pasirodymas buvo beveik nutylėtas. Buvo pasitenkinta tik trumpomis, kronikinio pobūdžio žinutėmis, nežiūrint, kad ir šis žygis kai kam galėjo atrodyti "blogiau už mirtį" (prisiminkime Amerikos lietuvų krepšinininkų viešnagei tėvynėje!)

Platesnių komentary šiuo reikalu paskelbė Chicagoje pernai pradėtas leisti leidinėlis -- "Akiračiai". Šis "atviro žodžio mėnraštis", kurio atsiradimą, neabejojama, pažadino krepšinio išvykos į Lietuvą sukeltieji "neramumai". A. Saunorio pasirodymą su raketėse rankeje S. Amerikos liet. pirmenybėse taip interpretuoja:

"Likimas taip lėmė, kad stalo tenisininkai po krepšinininkų išvykos Lietuvon pirmieji įsijungė į sportinį bendravimą su sportininkais iš Lietuvos. O tačiau niekas tiek daug neprisdėjo prie krepšinininkų privačios išvykos į Lietuvą žlugdymo iš pačių sporto mėgėjų tarpo, kaip keletas Chicago stalo tenisininkų. Jie vieni iš pirmųjų spaudoje kėlė balsą šmeižiantį ir provokuojantį. Būdami aktyviųjų sportininkų tarpe, jie gal vieninteliai pajėgė tiesiogiai prisidėti prie geros krepšinio komandos sudarymo sunkumų, visokiaropai atkalbėdami -- pažadais ir bauginimais -- iškilnesnius žaidėjus nuo išvykos. Vėliau, jau krepšinininkams sugrįžus iš Lietuvos, ta saujelė žmonių su pora neaktyvių sporto pašaliečių (reikėjo galvų bent valdybai sudaryti) pasiskelbė save Lietuvos Sporto Federacija ir, herojiškais sūkliais pasigarsinę, 'vienybės' vardu išėjo ... griauti Sporto

Sąjungą (SALFASS)... Stalo tenisininkams reikėjo poros metų ir pirmos rastos progos įsijungti į sportinį bendravimą, bet reikia tik džiaugtis, kad einame prie vieningo kelio, išnaudojant galimybes stiprinti tautinę sąmonę, apjungdami skirtingus išsivijos vienetus."

Tokie balsai nuskambėjo, kuomet minime dviejų metų sukaktį nuo S. Amerikos liet. krepšinininkų viešnagės Lietuvoje.

1967 m. rugpjūčio 15 iš Chicago O'Hare areodromo pajudėję krepšinininkai tuomet sukrėtė visą išsiviją, o taip pat atvėrė langą glaudesniai bendravimui tarp išsivijos ir Lietuvos lietuvų. Ta prasme, ši išvyka buvo, yra ir bus istorinė lietuvų veiklos raidoje. Ji daug ką priverstė susimąstyti, perkainuoti vertybes, išlikti iš kieto kevalo, sudaužyti stabus bei stabelius. Vien tik žiūrint iš sportinio taško, ji nebuvo nusargstyta sportinio pasirodymo įmantrumu, tačiau dar nerėškia, kad ir čia abi pusės negavo progos užčiupti kamuolio stiprumo.

Išvyka, kaip minėjome, sukėlė neigiamų ir teigiamų atsiliepimų. Ji parodė, kad lietuviai laisvoje Amerikoje gali ir turi teisę savaimingai apsispręsti nekreipdami dėmesio į vadovauti nusiteikusius diktatorius. Tai vienas išvykos teigiamų bruožų. Jeigu toks nuoširdus, politinėms ar asmeninėms ambicijoms nepajungtas judėjimas bus tęsiamas ir toliau -- bus visokeriopa nauda išsivijai ir Lietuvai.

LITUANICA LAIMĖJO

Chicago Lietuvos futbolininkai laimėjo didelį futbolo turnyrą, įvykusį Lake Villa, Ill. Čia rungėsi 7 komandos suskirstytos į dvi grupes. Lituanica tapo pirmosios grupės nugalėtoja, įveikusi Chicago Fortuną ir Chicago Kickers. Baigmėje lietuviai nugalėjo ir antros grupės laimėtoja -- Aurosos.

V. JARAS RUNGTYNIAVO AMERIKOJE

Išvykus į namus Tarybų Sąjungos krepšinio rinktinės kapitoniui M. Paulauskui, į Ameriką atvyko pagarsėjęs disko metikas Vytautas Jaras, kuris dalyvavo "milžinų mače" Los Angeles, Cal. Čia lengv. atletikoje susikibo 3 rinktinės -- T. Sąjungos, JAV ir Britų Imperijos. T. Sąjungos-JAV susitikimas baigėsi amerikiečių pergale 195:177 (laimėjo ne tik vyrų bet ir moterų). V. Jaras čia diska nusiviedė 57,68 m. ir užėmė IV-tą vietą (iš 6 dalyvių). Pažymėtina, jog tai yra gana kuklus V. Jaro pasiekimas. Prieš išvažiuodamas į Ameriką jis dalyvavo didelėse lengv. atletikos varžybose Prahoje, kur parodė 60,22 m. rezultatą, laimėdamas II vietą (tuoj po Europos čempiono čeko L. Danek).

A. GIEDRAITYTĖ -- EUROPOS ČEMPIONĖ

Kita Lietuvos sportininkė -- Asta Giedraitytė žaidė Europos jaunų stalo teniso pirmenybėse, kur T. Sąjungos merginų komandos sudėtyje laimėjo aukso medalį. Pabrėžtina, jog ji komandinuose susitikimuose laimėjo visas turėtas rungtynes. Merginų vienetei lietuvaitė gražiai pasiekė baigmę, tačiau čia turėjo supasuoti buvusiai Europos čempionei rumunei K. Krišan. Tačiau ir individualiniame turnyre ji neliko be aukso medalio. Poroje su K. Krišan kaunietė išėjo laimėtoja. Taigi iš Austrijos A. Giedraitytė sugrįžo su dviem Europos pirmenybių aukso ir vienu sidabro medaliu.

* Chicago Lietuvos futbolininkai I-ą pirmenybių ratą užbaigė pergale prieš Maccabees vienuolike 3:1. Tai buvo trečias lietuvų laimėjimas iš eilės, kuris žymiai sustiprino jų pozicijas pirmenybių lentelėje ir atsistojo jos viduryje. Labor Day savaitgalyje, chigagiečiai lietuviai priims į svečius New Yorko lietuvius futbolininkus, kuomet čia įvyks Š. Amerikos liet. pirmenybės.

VYT. BELECKAS Savininkas

Winter Garden Tavern Inc.

1883 Madison Street
Brooklyn, 27, N. Y.
Tel. EVERgreen 2-6440

SALĖ VESTUVĖMS IR KITOKIOMS PRAMOGOMS. BE TO, DUODAMI POLAIDOTUVINIAI PIETUS.

Pirmos rūšies Lietuvos maistas prieinama kaina.

WHITE HORSE

Tavern

SUMODERNINTAS

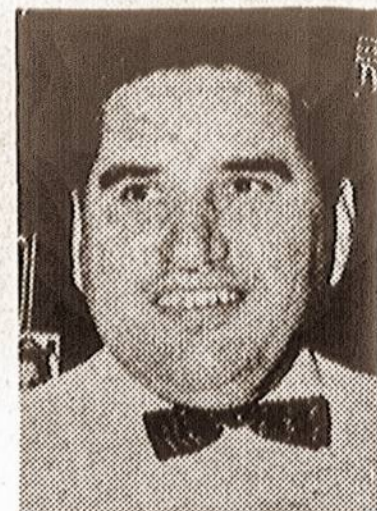
Vėsinamas

BARAS IR RESTORANAS

Duodami polaidotuviniai pietūs.

86-16 Jamaica Ave.
Woodhaven, N. Y.

Tel. VIRginia 6-9319

FRANAS BRUČAS Savininkas

CARPENTER

CABINET MAKER

CUSTOM BUILT

CABINETS

• BOOKCASES
• ANTIQUE REPAIRING
FORMICA WORK SPECIALISTS

AUGUST VILENIŠKIS

119-20 JAMAICA AVENUE
RICHMOND HILL, N. Y.

VIRGINIA 7-5760

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos ir visais reikalais kreipkitės į

REAL ESTATE & INSURANCE John Orman Agency

GERIAUSIAS PATARNAVIMAS

Pildomi miesto, valstybės ir federalinės valdžios mokesčių pareiškimai.

110-04 JAMAICA AVE. RICHMOND HILL, N. Y.

Telefonas
Virginia 6-1800

PETER'S
Bar & Grill

Sav.
PETRAS KADAS

Jauki vieta
įvairūs
gėrimai.

Graži salė
pobūviams bei
susirinkimams.

KVIEČIAME IR LAUKSIME JŪSŲ ATŠILANKANT

459 Grand Street
Brooklyn, N. Y. 11211

Telefonas:
EVERgreen 4-8698

Mirė

J. Makauskis

Vaistininkas Jonas Makauskis, 84 m. amžiaus, mirė liepos 25 d. šv. Elzbietos ligoninėje, New Brunswick, N. J.

Liko žmona Stefanija, dukterė ir žentas R. Giedrius ir dukraitė.

Kilimo buvo nuo Tauragės. Lietuvoje 1919 m. suorganizavo savo farmacutiką Kaune. Į Lietuvos demokratų partiją įstojo 1916 m., uoliai dalyvavo jos veikloje ir valstiečių - liaudininkų sąjungoje. Buvo VLIKo narys. Yra išleidęs V. Čičiūno knygą "Tautinis auklėjimas šeimoje". Buvo vienas iniciatorių Lietuvos Raudonajam Kryžiu, Varpo Spaudos bendrovei ir kitoms organizacijoms steigti. Dalyvavo spaudoje: Farmacininkų Žiniuose, Lietuvos Žiniuose, Lietuvos Ūkininke. Gyvendamas New Yorke ALTe atstovavo Sandarą.

Atsisveikinime liepos 28 Bolland koplyčioje Tėvas Petras Baniūnas, CFM, sukalbėjo šv. rožančių. Kalbėjo dr. J. Pajaujūis, A. Ošlapas, J. Audėnas, J. Pakalka. Iš New Yorko dalyvavo V. Alksnins, V. Steponis, A. Kynastas. Palaidotas liepos 29 d. Manville, N. J. kapiinėse.

* Justinas Sakas, Dayton, Ohio Lietuvių Klubu narys, mirė liepos 9 d. Palaidotas liepos 12.

M. Aftukienė

Liepos 25 d., neilgai sirgusi, mirė M. Aftukienė, gyvenusi Huntington Beach, Calif.

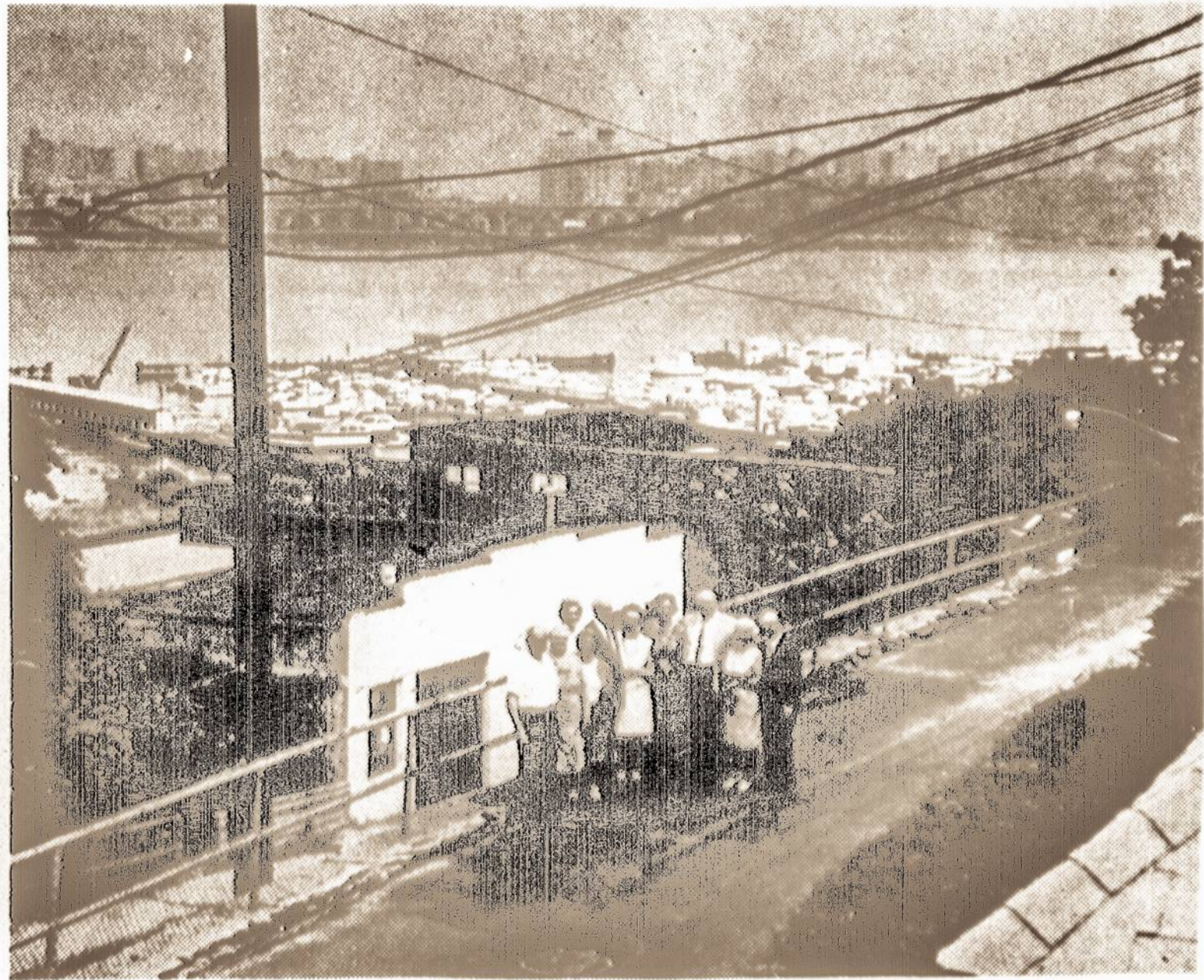
M. Aftukienė buvo žinoma Los Angeles kolonijos veikėja, priklausė įvairioms organizacijoms. Daugiausiai veikė BALFe ir ALTe. Jos pastangomis parūpinta daug afidevity būv. tremtiniams atvykti į Ameriką. M. Aftukienės asmenyje Los Angeles neteko vienos veikliausių senosios kartos veikėjų. Liko vyras Juozas.

* Liepos 14 d. Los Angeles, Cal. mirė Magdalena Bean, sulaukusi 79 m. amžiaus. Po pamaldų šv. Kazimiero bažnyčioje, velionės palaikai išvežti laidoti į San Diego kapines, kur ilsisi ir jos vyras, buv. Amerikos karys. Gilvame nuliūdime liko sūnūs Charles ir Jonas, dukros Ieva ir Elena.

* Alfonsas Putna mirė liepos 15 d. Detroit, Mich. Palaidotas liepos 19 d. Buvo gimęs 1911 m. Žemaitkiemy, Ukmergės apskr. Liko Lietuvoje motina, žmona Paulina, brolis Pranas. Laidotuviams rūpinosi pusbroliai K. Gogelis ir J. Putna.

* Juozas Akstinas, S. Bostono, Mass. lietuvių organizacijų veikėjas, mirė liepos 27 d. Palaidotas liepos 30.

* Jonas Saulėnas, Cambridge, Mass. par. klebono tėvas, mirė No. Abington, Mass. liepos 27 d. Palaidotas liepos 30.

New Yorko panorama iš U. Daunorienės rezidencijos Edgewater, N. J. Čia įvyko LDD 7 kuopos pramoga, kurioje dalyvavo grupė lietuvių iš New Yorko: Bronė Spūdienė, D. Klinga, J. Valaitis, E. Mikužūtė, S. Briedis ir kt.

* Pranė Jančienė liepos 8 d. mirė Lawrence, Mass. Palaidota liepos 11. Liko sūnus Jonas Jančius, Marianopolio vienuolyno viršinininkas. Pamaldas atlaikė vysk. A. Deksnys.

* Brigita Rasevičienė, 86 m. amžiaus, mirė liepos 28 d. Paterson, N. J. Palaidota šv. Karolio kapinėse. Liko sesuo Emilija Vaitelis ir sūnus Alfonsas Risavage.

* Pranas Jankūnas, 78 m. amžiaus, mirė liepos 19 d. Elizabethport, N. J. Liko žmona Antanina, dukros A. Degutienė ir J. Jankūnienė, sūnus Pranas ir Alfonsas.

* Marija Kleopa - Liucija Kaspariūnaitė mirė liepos 6. Liko sesuo ir brolis Philadelphiaje.

Kaip "vadavo"

Atkelta iš 8 psl.

Sąjungos didvyrių, divizijos eilėse (aukščiausias rusų karinis apdovanojimas) septynių pavardės buvo tokios: B. Cindelis, F. Fedotovas, F. Lysenka, K. Šuras, G. Terentjevas, V. Vilenskis ir F. Zacepilovas.

Iki 1944 m. X. 23. buvo užimti Jurbarkas, Telšiai, Mažeikiai, Plungė, Sėda, Varniai, Kelmė, Šilalė, Kretinga, Palanga, Sakiai. Tik Klaipėda laikėsi iki 1945 m. I. 28.

Prasidėjo beviltiškas partizaninis karas, kuris truko iki 1952 m. Pasibaigė tragišku partizanų pralaimėjimu prieš nelygtas priešo jėgas.

ADVOKATAS

C. A. VOKET
(VOKIETAITIS)

41-40 74th Street
Jackson Heights, N. Y.

Telefonas: NEWton 9-6620

HAVEN REALTY

TRAVEL AGENCY - MUTUAL FUNDS - INSURANCE
Perkant ar parduodant namus, išnuomojant butus, apdraudos,

federalinių ir valstybių (Income Tax) užpildymą,
pirkimui piniginių perlaidų (Money Orders) ir
įvairiausias kitais reikalais, - kreipkitės į

Joseph Andrusis - Tel. VI 7-4477
87-09 Jamaica Avenue

Woodhaven, N. Y. 11421

BILIETAI PARDUODAMI VISOMIS SUSISIEKIMO
PRIEMONĖMIS Į VISAS PASAULIO VIETAS

Atdara kasdien nuo 9 v.r. iki 9 v. vakaro

SERV-WELL ROOFING CO.

INC

DENGIA STOGUS IR METALU APGAUBIA
KAMPUS IR KRAŠTUS

STOGE ĮRENGIA LANGUS
ATLIEKA SKARDOS, DERVOS, SLEITO, TILE,
SHINGLE ROOFING. GAMINA ASBESTO
ASFALTO SIENAS

VI 6-9519 ir VI 8-3800

77-20 101st AVE., OZONE PARK

Frank Brukas kalba lietuviškai

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Funeral Directors

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY

1601 S. Second Street, Philadelphia, Pa.

Telefonas: DEWey 4-5136

Charles J. Roman Funeral Home

1113 Mt. Vernon St., Philadelphia, Pa.

Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)

423 Metropolitan Ave., Brooklyn 11, N. Y.

Koplyčia laidotuvėms Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRŪNAS-BALTON

660 Grand Street Brooklyn, N. Y.

NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

JOSEPH GARSZVA

UNDERTAKER AND EMBALMER
JOSEPH J. GARSZVA, Jr.

231 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y. 11211

Telefonas: EVergreen 8-9770

ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

VIENYBĖ

* **ANTANAS MATULIS**, ilgus metus buvęs siuvėjų kontraktorium Brooklyne, o vėliausiai metais apsigyvenęs St. Peterburge, Floridoje, nuo liepos 21 d. vieši pas dukrą Ritą ir ženą William McCarthy, Bedford Village, N. Y. Matulis, apsilankęs Vienybėje, pasakoja, kad St. Peterburge jau esą apie pusantro tūkstančio lietuvių. Jis yra vienas iš Lietuvių Klubo direktorių. New Yorke viešės iki metų pabaigos.

* **VERA IR VALYS BUNKAI**, kartu su Juozu Misiūnu, viešėjo Kanadoje. Buvo apsistoję pas Kazį Vileišį, Bunkų švogeri, gyvenantį New Glasgove, apie 40 mylių nuo Montrealo. Ta proga aplankė Montrealo parodą, kurioje tebėra 35 valstybių paviljonai. Kioskuose dar galima gauti ir suvenyrų iš Lietuvos.

* **DAIL. PCVILUI PUZINUI** mirus, jo turtas ir paveldai pateko į New Yorko miesto globą. Keturi kitataučiai pradėjo dėl jo paveldų varžytis. Lietuvos menininko turtą išgelbėti, reikėjo juridinės ir finansinės pagalbos. Iškovota, kad be varžytynių visi jo paveldai būtų parduoti Čiurlionio galerijai Chicagoje.

* **AUDRONĖ BUTVYDAITĖ** - Audrey Butvay, madų salono vedėja liepos 29 d. išvyko į Paryžių, Lankysis Rivieroje, Madride, Romoje, Atėnuose ir kai kuriose Afrikos valstybėse.

* **KUN. JUOZAS ČEKAVIČIUS** perkeltas į Presentation parapiją. Adresas: 88-19 Parsons Blvd., Jamaica, N. Y.

* **BALF** nuo pereinamųjų metų birželio 1 iki 5 m. birželio mėn. į Lietuvą pasiuntė \$42,444 vertės sluntinų, į Lenkiją pasiuntė 347 vartotų drabužių sluntinų, \$17,000 vertės. Į Vokietiją išsiuntė 13 sluntinų, į kitus kraštus - 7.

* **ELENA REKSTIS** įvykdė mirusio kun. L. Jankaus testamentą. Jo turtą išdalino sekančiai: BALFui \$4,000, Religinės Šalpos Fondul - \$1,250, Pranciškonų židiniui - \$1,000, Lietuvių Fondul \$500, Angelų Karalienės parapijai - \$500.

* **MARILYN P. ŠLAPIKAS** iš Maspeth, N. Y. baigė Hunter kolegiją Master of Science laipsniu. Rudenį mokys nebylius ir kurčius New Yorke.

* **DR. A. NARVYDO** rezidencijoje, 409 Larkfield Road, E. Northport, L. I., rugpjūčio 23 d. 5 val. p.p. įvyks Lietuvių Gydytojų Draugijos susirinkimas, į kurį kviečiami dentistai bei veterinarijos gydytojai su šeimomis.

* **VYSKUPAS A. DEKSNYS** rugpjūčio 1 d. TWA lėktuvu išskrido į Europą. Jo adresas Europoje: Piazza Asti 25, 00182, Roma.

Uršulės Daunorienės rezidencijoje ir sodyboje Edgewater, N. J., arti G. Washingtono tilto, Hudson upės pakrantėje, LDD 7 kp. gegužinėje pramogauja: (iš k.) SLA izdo globėjas adv. S. Bredes, V. Grajauskienė, SLA izdininkė E. Mikužytė, D. Klīnga, P. ir B. Spūdžiai, M. Vasilka, J. Valaitis. Pirmoj eilėj J. Augutienė ir U. Daunorienė.

Prie Dariaus-Girėno paminklo, Lituania aikštėje, Brooklyne, prisiminta Dariaus-Girėno skridimo sukaktis. Paminklo komitetas: adv. S. Bredes, B. Spūdienė ir Petras Montvila minėnimą surengė. Invokaciją atliko kun. P. Geisčiūnas. Programai vadovavo dail. J. Juodis. Kalbėjo Tėvynės redaktorius Juozas Petrėnas, S. Bredes ir SLA izdininkė E. Mikužytė. J. Vedegys, gitara pritardamas, su publika pagiedojo kelias patirionės giesmes. Legijonieriai dalyvavo su savo vėliavomis. Prie paminklo padėtas gėlių vainikas.

Kodėl nepasveikino?

Atkelta iš 1 psl.

kas. Ir jis ir visi Lietuvos konsulai algas gauna iš Nepriklausomos Lietuvos likusių kelių milijonų dolerių užšaldyto kapitalo, kurį globoja Amerika.

Nesant oficialios egzilinės Lietuvos valdžios, tas pareigas ir garbę yra prisiėmęs Lietuvai Laisvinti Komitetas - VLIKas.

Anksčiau, kai buvo Vokietijoje, jam buvo lengva verstis. Dabar, kai VLIKas yra New Yorke, Amerikos kainomis, prie gaunamų mažų pajamų, VLIKui labai sunku verstis. VLIKui išlaikyti ALTas kasmet duoda po \$10,000 iš Vasario 16-tosios minėjimuose surinktų aukų. Tarp Lietuvos Diplomatines Tarnybos ir VLIKO per metų metus vyko nesklaidumų. Juos padidino ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės iš Vokietijos į Ameriką atsikėlimas. Bendruomenė jaučiasi, kad visa kas yra lietuvių, automatiškai privalo įsijungti į Pasaulio Lietuvių Bendruomenę ir veikti po jos vėliava.

Apie nepasiuntimą Mėnuliui lietuvių sveikinimo, - klausimas gal būtų nekilęs, jei latviai ir estai nebūtų astronautams sveikinimą pasiuntę. Tik tada visi pabudo ir subruzdė: ELTA, VLIKas, Pasiuntinybė, Bendruomenė ir kiti. O kai visuomenė susidomėjo kas atsitiko, tai dabar ieškoma kaltininkų.

Latvijos Pasiuntinybės patarėjas A. Dinbergs pasiuntė tokio turinio sveikinimą:

"Latvių tautos vardu sveikinu pirmąjį žmogų Mėnulyje ir nuoširdžiai linkiu jam laimingai sugrįžti į Žemę. Linkiu, kad šis žygis patarnautų viso pasaulio tautoms gyventi taikoje ir būti laisvoms."

Estijos Pasiuntinybės vedėjas Generalinis Konsulas Ernest Jakson kukliai pareiškė:

"Estų tauta jungiasi prie tų, kurie

tiki ir dirba siekdami laisvės ir geresnio pasaulio."

Latviai ir estai neturi nei VLIKO, nei Bendruomenės, nei ALTO. Jų organizacijos kelia žmonių ekonominę gerovę. Iki milijoninio biznio pasiekė statybos srityje, turi menines organizacijas, pasistatydino puošnias sales su parkais piknikams, net miesto centre įsteigė savo klubą. Aukštai išvystė baletą ir sportą.

Mūsų organizacijos yra pasiryžusios atlikti daugiau, negu įpareigoti Lietuvos diplomatai. Kokia mums gėda, kad Lietuvos Pasiuntinys Washingtone, negalėjo pasiųsti sveikinimo astronautams, tik todėl, kad turime per daug veiksmų, kurie nori kalbėti visos tautos vardu...

Jeigu ELTA mano išskelti VLIKO prestižą kaltindama Kajecką, tai labai klįsta. Jeigu mūsų veiksniai nesutarė net kas turėtų pasiųsti sveikinimą per astronautus į Mėnulį, tai kaip jie gali sugebėti iš karo griuvėsių atstatyti laisvą, nepriklausomą Lietuvos valstybę?!

Pagyvenę Vakarų Europoje ir Amerikoje jau per 25 metus, mūsų veiksniai dar nieko neišmoko - neišmoko net tolerancijos žmogui.

ATSIPRAŠOME

visus skaitytojus, skelbėjus ir bendradarbius, kad ši Vienybės laida taip pavėluotai išleista.

Lietingos liepos mėn. dienos po astronautų kelionės į Mėnulį, taip pat klūtys su perkrautais elektros laidais, Vienybėi padarė nemažai nuostolių. Blogiausia, betgi, kad šiais laikais, o ypač vasarą, sunku prisišaukti specialistų mechanikų, kurie savo patarnavimu nėra per daug sąžiningi, o reikalauja tiesiog astronomiškų kainų. Laikraščio leidimas New Yorke nepaprastai pasunkėjo, dėl to skundžiasi visa tautybių spauda.

Tuoju pat išleidžiama sekančioji Vienybės laida ir tikimės, kad ateiityje su tokiomis klūtimis nesusidursime.

LEIDĖJAI